

העולם הזה

העולם הזה

העורך:
אורי אבנרי
עורך משנה:
שלום כהן

עורך סגנון:
רב איתן
צלם ראשי:
דוד רובינר

עורכי מדורים:
מיכאל אלמוז, יחיאל בשן, ניצה נבי, איתמר עילם.
משתתפים קבועים:
יעקב ביתן, רפאל חייט, פיליס טיורי, יצחק לבני, רפאל סלע, יעקב צילי.

סופרי חזן:
דוד בן-דוד, נכריאל דנון, שמואל מירון.

רפוס ישראל בע"מ.
הפצה: פלס בע"מ.

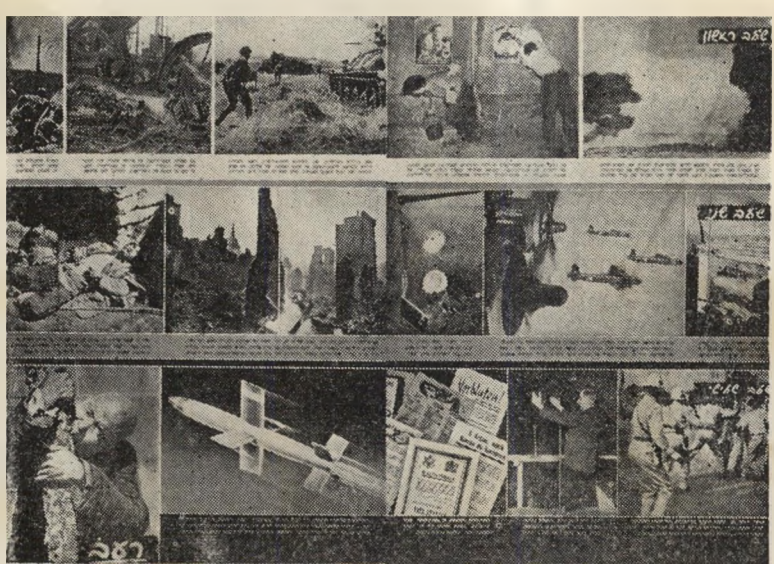
השכונות המצויות לאיפורמציה המערכת והמנהלה:
רחוב נליסמן 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "א ה")
ת.ד. 136, טל. (ומני) 66785
פנו למברקים: "עולמפרס"
מו"ל: העולם הזה בע"מ

ז'אנר ירי

לפני שנה בדיוק, בשלהי 1950. היתה כמעט כל מערכת העולם הזה עסוקה בעריכת רפורטז'ה מיוחדת במינה (או): אם תפרוץ מלחמת העולם השלישית בשנה הקרובה (1951), זה תהיה דמותה?

התוצאה היתה מאמר של שלושה עמודים (העולם הזה 687), בו ניסתה המערכת לגבש את דעותיהם של מיטב החוגים הצבאיים ואת עיקר העובדות שהיו ידועות אז. התוצאה היתה תמונה קודרת מאד: מלחמה בה תיכבש ישראל, תיחרב התרבות. על השער הופיע קוף, המחזיק בידו מטוס ענק. המסקנה: אם המלחמה לא תחזיר את גלגל ההיסטוריה חזרה לימי הקופים הרי תחזיר אותו לימי הביניים האפלים ביותר. כשקיבלנו לפני חודשים מברק מכתב העולם הזה באמריקה כי העתון הנועד קולוידס עומד להוציא גליון שלם המוקדש לתאור מלחמת העולם הבאה, חכינו לו, איפוא, בסקרנות רבה. היה ברור, כמובן, שאין מקום להשוואה ביחס לאיכות. קולוידס נפוץ במספר ספסים העולה פי 200 על המספר שלנו, והוא פונה לקהל קוראים דובר-אנגלית הגדול פי 200 מקהל דוברי-העברית. יתר-על-כן, קולוידס הקדיש למאמץ זה כמעט שנה שלמה של עבודה. השקיע תקציב של מאות אלפי דולארים, אסף את כוכבי-הכתובה המפורסמים ביותר באמריקה, קיבל 75 עמודים של מודעות — פי שלוש מכל מספר העמודים שמותר לנו להדפיס.

אולם בדבר אחד היינו מוכנים להשתוות, גם באמצעים הדלים שלנו: באחריות העיתונאית, וגם בהגיון. ובשתי נקודות אלה אין אנו מתביישים גם בשעה שאנו מחזיקים בדינו את גליון העתון האמקראי העשיר.

הקורס הזה 687 מיום 28.12.50, עמודים 7,6

העתונאי נושא תמיד על גבו אחריו תרבה מאד. אם ירצה בכך ואם לאו, דבריו ישפיעו תמיד, ביועצין או שלא ביועצין, לחיוב או לשלילה, על קוראיו. אחריות זו מעיקה פי אקף כשנושא הכתיבה הוא גורל האנושות פשוטו כמשמעו — השפעת דעת הקהל במצב העלול להוליד מלחמה מדי יום ביומו.

אדם המסיים את קריאת הגליון של קולוידס, מפעמת בו הרגשה אחת: "זה היה (יהיה) כדאי". אדם שסיים את קריאת המאמר של העולם הזה (הנראה לעומתו כאח עני), יסיים עם דברי הכותב: "אם יתנשא על חלי החרבות של התרבות האנושית, ועל קברות האחרים — שערות מליוני מתים בקרב, בהפצצות או ברעב, הזוכה הסובייטי או הנשר האמריקאי — תהיה זאת אולי התוצאה הפחות מעשה-התאבדות, שהחזיר את האנושות אחורנית."

הצד השני של חובת-האחריות העיתונאית הוא החובה כלפי האמת. משמע, לנתח עובדות אמיתיות ולהסיק מהן מסקנות המוצדקות לאורן. קולוידס מתקשה בשורה של שמות נוצצים, ביניהם פרשנים צבאיים ידועים. יותר מכן, מאמריו נכתבו כמעט שנה תמימה אחרי אותו מאמר של העולם הזה — שנה שקרו בה מאורעות המשנים את פני מאזן הכוחות הצבאי. ובכל זאת נדמה שעורך המאמר של העולם הזה, אדם הבקי בתיאוריה הצבאית ושהתעניין עם מומחים למעשים, היה פחות קל-דעת מאשר חבריו המפורסמים באמריקה. אם תפרוץ באמת מלחמה, יש לחשוש שתידמה במידה רבה לתמונה הקודרת שצוירה בעתון זה. אולם דבר אחד בטוח: לא יהיה לה כל דמיון עם התמונה העליונה הרבה יותר של העתון האמריקאי.

אורי אבנרי

מכתבים

ישועיה שמשון וישועיה קיפה
אם הפקרות מעשה רע הוא, הרי בשטח העתונות והאיפורמציה הוא רע שבעתים. הפקרות ובוסיות אינפורמציה כוזבת הריהי טעולה חזונית ומחשיתא את הרכים. כמו מאמרם על כנוס בעלי הקולנוע "אבינוים בקופה" (העולם הזה 736). זוהי ספצי- פיקציה של נבוכ רעיונות הכל (למכור כרטיסים

רק בכניסה לאולם. כרטיס לנפש). בצדק התעלמות בודון מהמצב העקובותי (השמטת מם ההכנסה המהוה 80 אחוז מכלל ההכנסה), המתאימה לכלל המאמר תורת למעשה רכילות זוכה ומפוסק (אמנם מרתק) על כמים של הכעת דעת חסרות אחריות (ללאמיתו של דבר קופת הקולנוע היא המספקת לספרים את מרבית כרטיסי השוק הי

שחור" — אנכ. תודתי נתונה לו. אדוני העורך, על תגליתו כי כרטיסים קונים בקופת קולנוע, ולא במערכת העולם הזה). הבאות לכלל גילוי עם מידה לא מעטה של הצעות סרק (להציג ללא הפסק מן הבוקר ועד אחרי הצות) בחוספת ספסוף וידותי (לקבוע את נוכח המחירים לפי שעות היום): אותה ספציפיקציה האופיינית כל כך לנערים מעריצי אבירים (ישועיה שמשון) אשר כל חנוכס לא בא להם אלא מהשראתם של כוכבי-הנרד וזמן סאנשו פנשוואי.

מרדכי אופנהיים, ירושלים
מכתב המכנה בשם "רעיונות הבל", "פספוס ילדותי" ו"הצעות סרק" שיטות שונות ונתקבלו בלפני בתי הקולנוע בארצות-הברית אופייני לציבור בעלי בתי-הקולנוע הבז לדעת הקהל משך 364 יום בשנה — ומקוה לקבל טעד ממנו ביום ה'365.

שפני הסנין
הר"ח הנוגע עד לכ על חולי הצרעת (העולם הזה 736) שיוכע אותי בעיקר בגלל פרט אחד, שלא הדגשתי אותו דיו: העובדה ש... שם וכתבכם מצאי עון בנפשו כללות כמה ימים בחברת חולים אלה, מבלי לחשוש להדבקות. הערכת הנה לאומץ-לבם.

רחל ויגרטן, ירושלים
בי ג'י. 3
קשה לומר שנכדו של ראש ממשלתנו אינו משעשע. אבל דווקא! מה 3,600 קילו שנתתם לו לזאטוט הזה? כמדרומי שכל משפחת בן-גוריון, כמצאצאי וצאצאי-צאצאיו טרם שוקלים יחדיו כובד חומרי כזה.

שול פינקלשטיין, בני-ברק
עורך הסגנון דונל בשטה האמריקאית (3,600) במקום בשיטה האירופית (3,600). משקלה הבלתי-הומרי של המשפחה טרם נתון לקביעה סופית.

"המשיח כבר בא"
המחני על שהכללת את תמונתו של יהודה חנן בידור בסיפור הבלתי מהונן, "חמש לירות לביקור", במקום להניחה במקומה. במאמר "המשיח כבר בא", דוד חומסקי, ירושלים

מתוך שגגה לא הקפיד עורך הדפוס, הניח את התמונה שלא במקומה.
פתי רועם לפצצה
בה בשעה שנתן אלתרמן קירב את הנספורד לפתיל הרועם... (העולם הזה 736). אני רוצה להסביר לכם למה לא התפוצצה הפצצה: היות שפתיל רועם אינו מופעל על-ידי נפדרו, יש פתיל רועם איטלקי, שכנראה בו השתמש אלתרמן, שאפשר להדליקו בנספורד — אבל אז הוא כועד ולא רועם, וכמובן שהאובייקט לא יתפוצץ. פתיל רועם מופעל על-ידי נפין מופעל על-ידי פתיל כשחון. פתיל זה אפשר להפעיל על-ידי נפדרו. אני מביע לנתן אלתרמן, לעבוד להבא קורס חבלה לפני שירצה לפוצץ פצצה.

משה גלסטר, ירושלים
עורך המדור ישן כנראה בקורס המסכים, בשעת שעורי החבלה.
שיתפים רעמית

אני אחר מאלה שעלנו בלכם פנימה לרעיון של הקמת נרעין התישבותי דרך עתון (העולם הזה 736). דבריו על כן לבקש את שליחתם של העורך היקר ושל עמית... אני גם כן, נער קרוב ל-17, היתי חבר תנועת הצופים בחיפה עד שבתשתי, אבל עד היום חולם אני על הנשמה הלווית אישים במרחבי הנכב השימשים. חברי תמיד לענו לי לאחר שצויתי את התנועה, כשהיה אומר שאני רוצה לצאת להתישבות. הם אמרו שאם יצאתי מהתנועה הרי דרכי תהיה לכזו הנדירה. אל נועד הזהב, אך אני לענתי להם כי ידעתי שיום יבוא ותצא קריאה כלשהי להתארגן מחוץ למסגרת תנועתית ולצאת להתישבות. אבקשם על כן לקשרני עם הקבוצה בברכת הלווים!

א. ב. ח'יפה
גם אני שואף להצטרף אל נרעין הנשמתית להתישבות בישוב משלם.
מאיר סגל, ראשון-לציון
קראתי בהעולם הזה על עמית ומצאתי שם קווים משותפים אני מעוניין להפגש עמה.

עמואל שפיר, תל-אביב
אני בת חיפה. עזבת את הנוסעים לפני כשבועיים בגלל כל מיני פגות. היות ואני בדעתה של עמית השואפת להנשים את הדרך ההלוצית, החלטתי להתקשר עם מערכת העולם הזה.

רנה קפלושניק, חיפה
גם אנו מוכנים להיות בין אלה.
א. ברילוי, י. ריבקיין
מצבי דומה לזה של החבריה הפתח-תקואה. גם אני הינו צופים. הרעיון שלנו התפורר קודם זמנו על-ידי יצאת החברים לתנועות אחרות, שסיפקו אותם יותר. לבסוף הוצאתי גם אני, ושוב לרגל הבעת דעות "ריאקציוניות". אם אחר כל זה מצאתי את עצמי, נא תקשרו אותי עם אותה החבריה. לא כן?

אריה קירזלר, ירושלים
שירות רב לענייני של הנועד הישראלי עשתה המערכת, שעה שהעלתה את הכעיה שעמדה בפני עמית. לבעשה הכעיה רחבה וכוללת יותר. רוב העניין נתון כולו להשפעה הרעידית של מוכרי

בזו עיני

הגניבה איננה בקש

אחר פרסום הרמים הראשונים על דו"ח שמוראק שנלח פקח לאחד מחסני הסוכי

נות. נאמר לו כי עליו להקפיד במיוחד על עובד פלוני הח' שוד בהעלמת רכוש. מדי יום היה ה' פקח עוצר את פלוני, שיצא דרך קבע, עס מריצה טעונת קש. הפקח חיסט בקש

בלי לגלות דבר, לבסוף נואש ממנו. אך כשפגשו בעבור חודשים מספר, לא התאפק, שאלו: "עכשיו אינני פקח. גלה לי מה היית מוציא כל יום על גבי המרי צות?". ענה לו החשוד לשעבר: "את המריצות עצמן!"
הקורא מרטינז מלכיאלי זוכה בפרס של 1 ליי (בלי קש).

תנועה זו או אף עסקני מפלגה. אותו נועד שעוד שנים מספר צריך יהיה להיות היסוד האיתן של המדינה, ימצא שאינו איתן כלל וכלל. שכן אחרתה של אותה השפעה מהרסת מישותה. ברצון כנה אבקש לקשרני.

אהרן וקרמן, חיפה
כל החברים שיצרו הד כה מפתיע לפנינה של עמית והמנונינים להצטרף לנרעין המוצע, יוזמנו לפגישה מיוחדת על ידי המערכת.

המורה המעתיק
כמעט אחזני השבין בקראי בהעולם הזה 737 כמורו כמו עיני שהקורא-המורה מרופולוס זכה בפרס של לירה אחת בעד בריחה מקורות (החם תלמידו).

במקרה קראתי את הבדיחה הזו בירידים דיינאטס מחודש נובמבר ש. ז. (דף 41) בצורתה המקורית והיא יותר מאלצלת. איזה ציון היה המורה הזה נותן לאחר מלמדינו אילו חסס אותו בהתקנה כזו ("שלא יאמץ" בלע"ז)? והשאלה השניה: מה יעשה עכשיו הקורא-המורה ככספ שזכה בו שלא כיושר? לפחות יתרום את הכספ למען ילדי המעבדות? רות דיינאט, חיפה

תודה לקוראת דיינאט, העולם הזה ישלח את הפרס לילדי המעבדות.
פוגרום ספרותי
אני קורא בגליון העולם הזה (734) את דבריו של ידידי הר"ר משה סמבטיון. לצערי, המקו עיני על פני בקורות, ששרסמחם על ספרו, ולכן איני יכול לקבוע. אם עשיתם בו, כדבריו, פוגרום, אם לאו. לעומת זה כוללים דבריו של ד"ר סמבטיון פסקה המסתמכת עליו, וכאן — ברשותו של הר"ר יש לי מה לקבוע.

הנה ציטוט הפיסקה הנדונה: "אורי קיסרי, מי יגלה עפר מניניו ותרמה כיצד שומכים קיתונותיו על סמבטיון שכתב ב'9 עקרב שלר. וכשפסלונסקי תקיפני בבוסתנא, השיבות לו: משה סמבטיון כותב כשבועני, וקצת דרך ארץ, רבותי."

ונה מה שאני מבקש לקבוע:
1. בתור היסטוריון, על הר"ר סמבטיון לדעת, כי עזרני בחיים, המלוצה הנבלצת, "מי יגלה ספר מעניך", היא אמנם פשוטית, ציורית, מלאה מאקט ומסורת יהודית, אבל היא עלולה להטעות את נייסות הקוראים הצעירים של העולם הזה. שיאמינו, כי פאריס חספה אותו עד הטפה האחרונה וכי אני לא רק חשוכ מבט, אלא מת מבש.

2. בתור "חן וקיים" עליו לחלוק על הפיסקה "סמבטיון, שכתב ב'9 עקרב", אישיותו המקורית מאד של הר"ר סמבטיון עוררה בי תמיד סקרנות ואהדה. אבל הוא לא נחשב מעולם לסופר השבועני, כפי שיכול להתקבל רושם מפיסקה זו. אם וברני אינו מטעני, הרפסתי, במשך למעלה כעשר שנים, רשימה אחת, או שתיים, שלו. לא יותר, יתכן, כי נתחלפו לו היוגרות וכוונתו היתה להכריז-לעצמה אלקוזה צופרסכין. כאן, התמונה שונה: צופרסכין הית סופר כבוס של העתון, משתתף תמיד, של השבועני.

3. אני תמה מאד לשמוע, שיצאתי כהנהנה על סמבטיון, כשהתקף על ידי משה סמילנסקי. לא משום שלא הניחתי מעולם על איש כזה, משום שגם התקפתי אנשים, ואני רואה אצלו, ומדוע, אשולו זכות זו מולותי, במקרה הנדון, מסופר נכבד ונערץ כמשה סמילנסקי.

4. אם, אפילו, בנסיבות ידועות, שהזמן השכיח ממני, קרה מקרה זה, הנה לא יתכן, שהארנומטציה שלי תהא כה לירותית, כפי שהיא מנוסחת בפני של הר"ר והיינו: "משה סמבטיון כותב בשבועני, וקצת דרך ארץ, רבותי". אני עוד יכול ללמוד לסמבטיון, על שביקש להמית אותי טום ומני, אבל קשה לי לסלוח למי שמבקש להמית את אחת המעי לות היחידות שבי, זו של הטעם הטוב והסלידה בפני ההתרברבות.

אורי קיסרי, פאריס

ה ש ע ר

אחר אחת מהופעותיו יצא הזמר רישארד אינגר לסעוד את לבו במלון פארג הת' אביב. אולם משהגיע לשולחנו הוסבה תשומת לבו לנושא יותר מעניין בהרבה: רוקדת גבהת-קומה (1.68 מטר), בעלת שיער חום-כהה, ושיניים קצובות וגחורות. הוא חזא כי שם הרוקדת הוא יהודית שימלהואר. ליתר ברלון שעלתה מצפון-סין (טייפין) לפני שנתיים וכי משפחתה היא משפחת נגנים: האב, לותר, בתזמורת צה"ל (קלרינט וסקסופון) האח, פיטר, בתזמורת הישראלית (קלרינט). רישארד ראה כי יהודית באה פעמיים להופעותיה, אזי אומץ-לב, עצרה ברחוב (כשהיתה בדרכה לעבודתה במשרד מסחרי), הציג את עצמו. ה צאה: התאהבות מיידית בין הנערה חומת העיניים לזמר בעל עיני הפלא (ירוקות ביום, כחולות בלילה). רישארד הסביר ליהודית בת ה'21 האוהבת לקרוע בעינה השמאלית ולהרבות בחיזים כי אין לו זמן (הוא בן 35) והוא רוצה לשאתה לאשה מהר ככל האפשר. נקבע תאריך: ראשית ינואר 1952. תכניותיהם לעתיד של בני הזוג טרם התגבשו. הם יצאו לסיבוב בעולם (בו לא תופיע יהודית, המודיעה: "אני שרה רק במקלות!") יכלו בנעימים ויחזרו, אחר תקופת זמן מסוימת, ארצה. המטרה: התיישבות בקע.

המלחמה שבה לא רוצים בה?

Collier's
October 27, 1951 • Fifteen Cents

לפני שנה היה לקורנליוס ריאן, עתונאי בן 33 של קולירס, רעיון. מדוע לא לכתוב מאמר שיתאר את אשר יקרה באמריקה במקרה של כיבוש סובייטי? רעיון צנוע זה נתן למגיל העיתון רעיון למיבצע עתונאי מיוחד במינו: להקדיש גיליון שלם לתאור המלחמה הבאה.

במשך 10 חודשים הוכן המיבצע בהסתר, גויסו מיטב הסופרים והציירים. מבחינה עתונאית נועדה למיבצע הצלחה עצומה: התפוצה עלתה מ-3,400,000 טפסים ל-3,900,000 כמות המודעות הוכפלה, סכום של 40,000 דולאר הוצא מעל לתקציב הגדול כדי לשלם לסופרים שנתנו ידם לעסק זה. יתכן וצדקי העורכים כשהודיעו, בצניעות רבה: "זהו הגיליון החשוב ביותר שפורסם אי פעם בשבועון (בעולם)".

עד כאן הכל בסדר. אולם העורכים לא הסתפקו לראות בגיליון זה סנסציה עתונאית מוצלחת. הם קיוו בפרוש להשפיע על המאורעות. "אפשר בהחלט לתאר (שגיליון זה) ישפיע על מהלך ההיסטוריה..." שהרי "פנייה אל השכל של יוסף סטאלין והאנשים סביבו היא המטרה העליונה של גיליון זה". אולם מכיון שהגיליון נקרא לא רק על ידי יוסף סטאלין, אלא גם על ידי לפחות תריסר מיליון אנשים דוברי אנגלית, השאלה היא: כיצד ישפיע עליהם?

מבחינה זאת יש לדון את הגיליון — לכתוב.

אם תפרוץ המלחמה ביום ה-10 במאי, 1952 ("בדיוק בשעה 1:58 לפי שעון גריניץ'") תעמוד המכונה העצומה של חיל-היבשה הרוסי בכוח של כמה מאות דיביזיות קרביות, מול קומוץ זעיר של דיביזיות מערביות. כמעט הפקרות היא לטעון, במצב זה, שכיבוש כל אירופה, לפחות על התעלה האנגלית וגבול ספרד, אינו בלתי-נמנע. הפקרות שנייה, המעניינת את הקורא הישראלי עוד יותר, היא להתרעל מן העובדה הודאית שהצבא הסובייטי יגיע, בלי כל ספק, לתעלת סואץ בחדשים הראשונים של המלחמה, במקום להיעצר (כחלומו של קולירס) בתורכיה (לפי קולירס מצד טרפת ישראל למחנה המערב מיד עם פרוץ המלחמה, ומש משת בסיס למיבצעים אוריים היסטוריים של המערב נגד בריטניה-המועצות).

מי הוא הרשע? התמונה של קולירס מושפעת, כמובן, על ידי האמונה בנושק האחד בו יש לאמריקאים יתרון כמותי מכריע גם כיום: הפצצות האטומיות. וכאן מצייר העיתון תמונה כמעט אידיאלית: האמריקאים ממטירים מאות פצצות רק על מטרות צבאיות — שדות-תעופה, בתי-חרושת אטומיים — ואילו הרוסים הרשעים מטילים את הפצצות על מרכזי האוכלוסיה — ניו-יורק, ושינגטון, דטרויט, ציקאגו. אולם כעבור שנה, תחת לחץ דעת-הקהל, מפציצים האמריקאים את מוסקבה (שהמנהיגים הסובייטיים ברחו ממנה), וגם אז רק אחרי הודעה מוקדמת של שבוע ימים.

תמונה זו מגוחכת מכמה בחינות. ראשית: האנגלית סאכסים הם שהאמינו מאז ומאמינים גם כיום בהפצצה של מרכזי אוכלוסיה, בעוד שהצבאות האירופאיים (רוסים וגרמנים), האמניו ומאמינים כי תפקיד חיל-האוויר לסייע לחיל-היבשה. אין כל סיבה להניח שהמדינה שהפציצה את היריר שימה ללא אזהרה מוקדמת אמתית (וללא צורך צבאי כל שהוא) תהסס מלעשות זאת שנית.

מפארים עד מוסקבה? אולם החולשה העיקרית של ההשקפה האמריקאית היא בשלב האחרון. אפילו נמנע בעד הסובייטים לכבוש את אירופה ואת קדמת אסיה ואת מזרח אסיה (שלוש הנחות פסולות לחלוטין, כמו ההנחה כי סין תישאר ניטראלית ותהיה טיטואיסטית), כיצד יכניעו האמריקאים את הרוסים?

שום אדם נורמלי כיום אינו מתאר לעצמו כי צבאות יבשה יעברו את כל המרחק העצום מפאריס עד מוסקבה (2500 ק"מ) או עד האוראל (4000 ק"מ). דבר זה עולה אפילו על כוח דמיונו של קולירס. הנראה בלתי-מובנה, לכן באה מסקנה אחרת: אחרי שחיל-היבשה המערבי יגיע לגבול פולין-רוסיה, תפרוץ מהפכה אנטי-סובייטית בה יתמוטט המשטר הסובייטי מעצמו (אחר שסטאלין סולק בידי בריה, ראש הבולשת הפוליטית).

סוף שני אימים. על בסיס חולמני זה בונה קולירס את שתי מסקנותיו הסופיות: הנצחון המערבי הוא "בלתי-נמנע". והעולם שיבוא בעקבותיו יהיה יפה מכל יפה, כשמנצח ומנוצח יישבו בצוותא (כמו המייגר האמריקאי, באחד מסיפורי הגיליון, המתאהב בצעירה רוסייה שהפכה עקרה עקב פציעה מפצצה אמריקאית).

וזו הסכנה האמתית של הגיליון. כל הקורא אותו נבט בלבו רעיון מסוכן ביותר: המלחמה תהיה אמנם קצת קשה, קצת לא-נוחה, אבל הנצחון בטוח ואז יהיה הכל טוב, ואפשר לחיות בשקט. מסקנה ברורה (אם כי העיתון מנסה להכחישו): כדאי לעשות את זה מיד, כדי להיפטר מן הצרה שהיא ממילא בלתי-נמנעת.

אדולף היטלר רכב אל השלטון על סיסמה אחת, מפורסמת. שליכיה סביבו מיליוני מובטלים בימי המצוקה הגדולה: "מוטב סוף של אימים מאשר אימים ללא-סוף". עם כל רצונו הטוב, ועם כל כשרונו העתונאי, מפלס גיליון זה של קולירס את הדרך למצב-רוח דומה, והרבה יותר מסוכן — ביחוד לעם קטן בארץ קטנה, במחוז הספר בין המערב והגוש הסובייטי, שיפול קרבו למפלצת המלחמה והכיבוש בשבועות הראשונים של המלחמה. שהרי אם אמנם הסוף יהיה טוב, מי ערב לכך שישראל מישוה בישראל שיגיע לסוף זה בעודו בחיים?

— PREVIEW OF THE WAR WE DO NOT WANT —

The bomb strikes Moscow, in retaliation for heavy attacks on UN cities. Seconds later, Kremlin (within enclosure in foreground) was swept into oblivion, Red Square (surrounding avenue) was heaped with rubble, St. Basil's Church (bulbous towers at right) was gone.

PAINTING BY CHESLEY BONESTELL

ישיבה ראשון: התנקשות בחיי המר"ש של סיטו, שלא הצליחה. גרמה לנסיון

111 111 111 111 111 111
111 111 111 111 111 111
111 111 111 111 111 111

Preview of the War We Do Not Want

[illegible]

שער קולירם

התמרדות סטאליני ביוגוסלביה. רומניה,
הונגריה ובולגריה עוברות את הגבול,
אך נהדפות על-ידי היוגוסלבים. בניגוד
לדרישת מרומן מפעיל סטאלין יחידות

מפת קולירם

של הצבא האדום, גורם בכך למלחמת
הגזעם העלשית, מפני שלא האמינו
באזותהברית תתערבב בסכסוך
האומה המאוזנת מצטרפות לארץ
צויהברית: ביניהן ישראל, ויוון ותורכיה
ואילו מצרים, שבדיה, איטליה,
שווייץ, הודו ופאקיסטן נשארו חוץ
לרביית האמיקונים מתחילים לפוצץ
את ביטחונות, אולם רק מטרות
צבאיות רוצים מפצלה את העמים
ראשונים בארצותהברית הצבא האדום,
בעל עליונות אורית, מתקדם, אולם נע
בא בצלן צרפת על ידי תותחנים אמרי
מיים אמריקאיים זוהי נקודת המפנה.

שלב שני

שלב שני : הרוסים מפציצים שוב את עיר אמריקה בפצצות אטום, אולם האמריקאים זכו ליתרון ואירו בכל הדי יותם. מפציצים לבסוף גם את מחלמה המלחמה הפסיכולוגית מתחילה בכל כור זה, כשהאמריקאים מצהירים כי הם לוח' מיים במשטר הבריוטי, כי בעם הרוסי. וניהו חגיגות מאשרות את תנאי השלום שהם מתונים ביותר, מבטיחה שיתוף פעולה בין האומות המאוחדות והעם הרוסי, כלי משפטים של פועשי מלחמה וכלי תשלום פציצים.

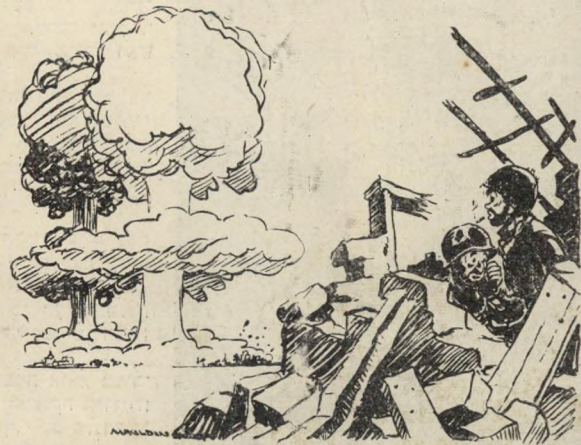
ישלב שדי

שלב שרשי: סטאלין נעלם, ברית
 חפץ את השלטון ברומיה. הצבא האדום
 נכנע בגלל החיותות ומתפורר. בארצות
 הגוש המזרחי וחברותיה מעצמות מסודרות
 מים ההמונים. הצבא המערבי מתקדם תוך
 לגובל פליטות וחוזה אוקראינה,
 משטח האיהר פוסקים כוונהמשטר החד
 ביימי מתפורר מפנים, צבא ארץ הים
 פן צבאיכבוש בארצות הגוש המזרחי
 ובאוקראינה. מפקדת הכיבוש משתכנת
 ומסבקה.

התחלת המהפכה: סוכני הקומאינפורם מנסים לרצוח את המרשל טיטו בעזרת פצצות המוסוות בסיגרטים. אך הוא ניצל ברגע האחרון. אנשי סטלין בכל זאת מפיצים ברדיו שמועה על מות טיטו, צבאות הקומאינפורם מתקיפים את יוגוסלביה, נחלים מפלה. הצבא הרוסי מונע להוציא את

התחלת המהומה: סוכני הקומאינפורם מנסים לרצוח את המרשל טיטו בעזרת פצצות המוסוות בסיגרטים אך הוא ניצל ברגע האחרון. אנשי הסטלין בכל זאת מפציצים ברדיו שמועה על מות טיטו, צבאות הקומאינפורם מתקפצים את יוגוסלביה, נוחלים מפלה. הצבא הרוסי מתעורר להציל את

"Hello—Fox four? I jest called fer a couple little ol' rounds of artillery. I didn't ask fer no catastrophes"

BILL MAULDIN

קאריקאטורה של ביל מולדיי, שהתפרסם במלחמת העולם השנייה.
**"האלו, בועז ארבע! דרשתי רק כמה פגזים פיצפונים
 של תותחים לא בקשתי שום אטונות (אטומיים)".**

העולם הזה

לוח הזמנים של "העולם הזה",
28.12.50

שלב ראשון: בלי אזהרה מוקדמת ממריאים מטוסי הענק של אחת משתי המעצמות וימטירו פצצות אסוס על תע" שיות האויב. כעבור שעות ספורות יח

שער "העולם הזה"

זירו מטוסי המותקף את מכת התגמול. אותה שעה קם באירופה ובאסיה הצבא הנסתר של המחנה הסובייטי, ארגוני ה' מחתרת הפולטים את הדרך לפלישה. 300

העברים משתחררים: עם התמוססות המשטר ה' סובייטי מורדים האסירים הפוליטיים מז'הרעב במחנות עבודת הכפייה הסובייטיים, בצפון הרחוק של המדינה. הם מגרשים את שומריהם ואת האסירים הפוליטיים, ששלמו בהם עד כה, האסירים המשוחררים מקימים לעצמם רפור' בליקת אסירים משלהם, בה מנסים מלונים ייצורים שבו' רים להחזיר לעצמם שוב צלם אדם. מכרות הזהב אשר בשטח מדינתם עוורות להם לבצע את השיקום, בעזרת שליחי האו"ם. לפי תיאורו של ארתור קסטלר, מוקס ארגון בינלאומי של או"ם המבצע פעולות שיקום בממדים

בנו של סטאלין נשבה: גנרל חיל האוויר הסובייטי ואסילי סטאלין, בנו החביב של הגנרליסimo הסובייטי, ירד ירדת אונס מעל קווי או"ם בחבל הסאר, אחרי שמטוסו נפגע ע"י תות' חיימגן צרפתיים. הידיעה נמסרה בני אומו של נשיא ארצות הברית בעיר ציקאגו, שהושמדה ע"י פצצת אסוס סובייטית.

אחוות עמים: התאור של קו' לירס מגיע לשיאו (ולשלב המסוכן ביותר) שעה שהעתון מתאר בצבעים בהירים את אחוות העמים הגדולה המלכדת את האנושות למחרת יום הנצחון. אין שלום רשמי, ואין ועידת שלום. המנצחים הניחו לעמי ברית' המועצות להקים לעצמם משטר חדש, כאוות נפשם, נמנעים מלכפות עליהם את המשטר האמריקאי. אין כל מש' פטים לפושעי מלחמה ואין פעולות תגמול ביד המנצחים. מליונים של יתומים ופושעים צעירים בשטח ברית' המועצות, השריד האומלל של המל' חמה, מוטסים אל מעבר לים, לאמ' ריקה, אוסטרליה ואפריקה, כדי ל' התחנך בבתי משפחות המאמצות או' תן. "פילאדלפיה פאז" הוא סיפור אמריקאי אופייני על מייגור אמרי

קאי העוסק בקימום עיר מולדתו, פילדלפיה, ומתאהב בפועלת רוסייה, נהגת קטר, שבאה לעזור בקימום העיר. הרוסיה, ששיכלה את בעלה ואת ילדיה והפכה עקרה כתוצאה מפגיעת פצצה אמריקאית, מאבדת את עצמה לדעת מפני שאינה יכולה להינשא לאמריקאי האהוב. במקום זה נושא המייגור המסכן לאשה צעירה אמריקאית מיוחסת המנצחת על הקמת תעשית פירות משומרים הגדלים בשטח ההרוס של העיר. המסקנה: השלום יהיה כולו יפה (ומסתבר שהמלחמה היתה, איפוא, כדאית).

מפת "העולם הזה"

דיביות סובייטיות, 100 דיביות מזרח אירופיות ו-400 דיביות סיניות תכבוש' נה בהסתערות ענק את החוף האטלנטי של אירופה, את אסיה הקדמית (כולל יש' ראל) ואת חוף הפציפי של אסיה. הצבא המערבי באירופה, פחות מ-20 דיביות, אינו עומד מפני המחץ העצום, וכדי למ' נוע את נפילת התעשייה האירופית העצוי' מה (בעיקר בחבל הרור) ביד הסובייטים הוא משמיד אותה כליל. השלב מסתיים בנצחון סובייטי.

שלב שני: בריטניה ויפאן תישאנה דיב' המחנה המערבי, בסיסים להתקפה אווירית. נסיון סובייטי לכבוש ע"י נחיתה נכשל. עם כיבוש היבשה תסתיים עונת הקרבות. המעצמה היבשתית הסובייטית תעמוד מול המעצמה הימית האמריקאית, מבלי שהאחת תוכל לפגוע בשניה פגיעה מכרעת. המלחמה תהפוך מרוץ של הז' דינאות, כשכל צד מנסה להשמיד את תע' שית יריבו ע"י הפצצות אטומיות. ה'זמה עוברת לידי אנשי מחתרת משני המחנות, המקבלים ציד נשק ומנהיגים בדרך האי' ויר. הפצצה האטומית מונעת את חציית האוקיינוס והקמת ראשי גשר צפוף. החק' לאות והתעשייה בעולם נחרבות, רעב נו' רא שורר בקרב התמונים.

שלב שלישי: אס אט נעלם ההבדל העיוני בין הצדדים. גם האמריקאים נאי' לצים לקבל על עצמם משטר טוטליטרי לדיכוי מהפכות פנימיות. חופש האדם נעלם. "ממשלות בגולה" מדרבנות את המחחרות, מבול של כרוזים וחומרי הסתה ניתן מן האוירונים על שתי היבשות היריבות. אנשי המדע יתחרו ביניהם בי' המצאת נשק הכרעה חדש, ואקטיות בין' יבשתיות, קרני מוות, חידיק השמדה. עם התעייפות שני הצדדים גם יחד, ישקעו שרידי התרבות האנושית. אין כל אפשר' רות לקבוע מראש מי יירש את גל התרי

PREVIEW OF THE WAR WE DO NOT WANT —

— PREVIEW OF THE WAR WE DO NOT WANT

Philadelphia Phase

By PHILIP WYLIE

העם

נהציב העליון החדש

גל קור עבר את המדינה, הביא בכנסיו מעט שלג והרבה, הרבה גשם. הוא נראה באור שונה מאוד לאזרחים השונים. לוותיקים, שהסתגרו בדירותיהם, נכנסו למיטה, מאזינים לרדיו ושקועים ב"עיתונות", היה פירושו איננוחיות — ניתוק קווי טלפונים, התנעה קשה יותר של מכונות ההדור. לבני המעמד השני, באהלי המעברות, הופיע בדמות מפלצת, שהעפיה אהלים של משפחות, שילחה צמרמורת בעצמות ילדים וגשם. מעבר לסיסמות המעמדיות השיג רחיות, חשף הקור את המעמדות האמתיים של הישוב: המעמד החזק, המבוצר מאחורי קירות בתו, והמעמד החדש, המציץ מב"עד לחורים ביריעות האהלים הישנים. אולם גם הגשם לא הפריע להתרחשויות הרגילות, הקטנות והשוטפות, שיצרו בכל זאת יחידו מסגרת ברורה למדי של התפתחות. השליח הכלכלי האמריקאי (בפי מפ"ם): "הנציב העליון החדש" הגיע לארץ. בערי החוף הגיע המרד הימי הגדול לשיאים חדשים, רחוקים. באמריקה התכנסה הוועדה שבאה לדבר את יהודי אמריקה למאמץ כספי חדש למען ישראל. ובארץ תעק דוד בן-גוריון מסמר נוסף לארץ-המתים של התנועה הציונית, בבטאו בגלוי את אשר חושבים רבים מאד מבני הארץ: תנועה ציונית אשר מנהיגיה אינם מוכנים לנטוש את המספורים האמריקאיים הירוקים שלהם ול"לשחק בארץ אינה תנועה ציונית כלל, אלא לכל היותר אגודת-ידידים דולאריים. האורח הקופא מקור מצא בעתונות רק ידיעות מעטות מאד שהיה בהן כדי לחמם את הלב.

הנשיא

במבטא סקוטי מגרר

מצבו של ד"ר חיים וייצמן הלך והשתפר, ארשת הדאון על-פני מקורביו הנשיא ובא"ר ביתו הלכה והתמעטה. אחר ביקורו של הרב הראשי, הרב אייזיק הלוי הרצוג, חזר ושטף זרם מברקים, מכתבים, זרי פרחים וברכות החלמה את הארמון ברחובות. אך לא רק התושבים היהודיים דאגו לש"לום נשיאם. כאשר נתכנסו אמוני כנסיית סקוטלנד, כ-45 במספר, בכנסיית היפואית לתפילת יום ראשון קם כוהנם, הרברנד חי' ליאם מילר, 29, גבוה, צנום וענותני, הכריז על תפילה מיוחדת לשלום נשיא המדינה, בה הוא משרת זה שנתיים. המתפללים שנצטרפו לתפילת הכוהן ש' הושמעה במבטא סקוטי מגרר היו יוצאי שלושה לאומים: ערבים, ארמנים וסקוטים.

סטודנטים

ארוחה תמורת צ'זבאט

בני לונדון, הרגילים לאסיפות מחאה פומביות והפגנות למיניהן, נחקלו השבוע במ"ה הכנסייה הנוצרית היחידה התומכת בירושלים עברית.

שהו מיוחד: עשרות סטודנטים ישראליים ערכו הפגנות סוערות נגד ממשלתם, על אדמת מדינה זרה, הביעו את שאט נפשם מ"סדרי ממשלה, המקציבה מטבע, אינה שולחת אותה, שמה לאל את שאיפות חייהם, מחוסר יכולת לפרוע שכר לימוד, מעמידה אותם על סף הרעב בנכר. הדויע דובר המפגנים: 1150 סטודנטים ישראליים, מהם 550 בארצות-הברית ויתרם באירופה, שיצאו מן הארץ לאחר שאושרה להם הקצבת המטבע הזר, צפויה עתה הברירה בין שתי אפשרויות: יות: רעב ומחסור, או ניתוק לימודיהם ושיבה לארץ.

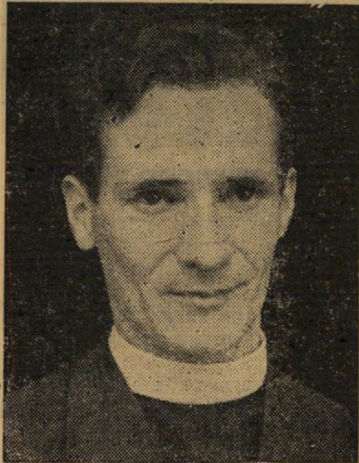
אוח זמן, בלשכתו שבמשרד האוצר ב"קריה, ישב יעקב מאכט, סגן המפקח על המטבע הזר, בחברתה של מרים קליין, המ"מונה על ההקצבות לסטודנטים. הם התדיינו במצב שנוצר עם התרוקנותה של קופת הקצבות במשרד האוצר, בקוים פסימיים למדי. בחודש האחרון נשלחו 15 אלף דולר רים מגוחכים ל-1150 הסטודנטים שזכותם להקצבה אושרה עלידי משרד האוצר בהמלצתו של משרד החינוך, ו. א. סכום ממוצע של 13 דולר לחודש לסטודנט, כולל דמי לימוד, דירה, אוכל ושאר צרכי חיים, למרות שסכום ההקצבה המינימלי נקבע ל-150 דולר לחודש לנפש.

"ההחלטה הישראלי האפור" נטייתם של הסטודנטים בחוץ לארץ, בעיקר של אלה הנמצאים מחוץ לגבולות הארץ זמן קצר בלבד, היא להיאחזו במקום הימצאם זמן ממושך ככל האפשר, לאור "ההחלטה הישראלי האפור", להימלט אל זרועות העולם הרחב, להפוך "אוניברסלים". עידוד מלא לכך מקב"לים רובם מהוריהם בארץ, אשר במכתביהם מתרעים על השגעון הגדול שיהיה שיבה המוקדמת לארץ, משתדלים, בהפרות על חומרת מצבה הכלכלי של המדינה, להשפיע על בניהם להשאר בחוץ לארץ, לסיים שם לימודיהם שאורגנו לאחר מאמץ עליון. והישראלים הדלפונים משתמשים בתרופה הב"דוקה: השנור. לויים כספים. על חשבון ההקצבה, סועדים על שולחנם של יהודים חמים, תמורת סיפורי גבורה על אלף ואחת מלחמות ישראל.

הפתרון: לחזור, מרדכי דורני, בן 24, שיצא עם אשתו שושנה, לפאריס. כשברצונו שניהם להשתלם ברפואה במכללת סורבון, לאחר שאושרה להם הקצבה של 760 אלף פרנק לשנה, שלח בשבוע שעבר, מכתב אזהרה אל בני משפחתו בירושלים. כתב מרדכי כי: "זה סקנדל! דומני שישראלים פה, שאוהבים את המדינה, חיו וגלחמו למענה והיא בשבילם הכל, היום לא נשארו להם מספיק קללות להטיח על ראשי המדינה, ל"התמרמר ולצעוק — אין כסף. לא שולחים. מאות סטודנטים מסתובבים כאן מבלי לדעת מה יעשו היום ומה מחר, במלים אחרות, רעבים ללחם. היום גודע לנו שחלק מהם החל אורז את המזונות כדי לחזור לארץ. הרי אי אפשר לגדוע פה ברעב. בעוד יומיים נצטרך לשלם למלון, לקנות כרטיסי אוכל למסעדת הסטודנטים — הכיס ריק! האם ברור לממשלה שרבים מנסים וגם מצליחים להעביר כספים בשוק שחור — והיכן ההג"י? הנה? הענין כולו יצא מזמן מתחום של סקנדל. הוא כבר טרגדיה."

אותה שעה הודה יעקב מאכט שהאוצר אינו יכול לשאת במעמסה של מיליון וחצי דולר לשנה לסטודנטים. מרים קליין סיפרה שזה חודשים שהיא נוקטת בשיטת אזהרה לסטודנטים, טרם יציאתם, ואף פתחה בלקיחת התחביבות מהורי היוצאים, שבהסכמתם מסכנים בניהם את בטחון קיומם. "אבל", אומר מאכט "ייתכן שהפתרון, ולוא גם זמני בלבד, הוא: השבתם של האנשים בחזרה לארץ."

גישה זו מצד פקיד ממשלתי אחראי נובעת, בלי ספק, מן העובדה הידועה לכל: חלק ניכר (ואולי רוב) הסטודנטים והסטודנטיות שנסעו לחוץ לארץ על חשבון הדביוזים של

רבנרד ויליאם מירר
שלושה לאומים

המדינה, אינם אלא בני-עשרים שכמה שנות בילויים בפאריס או בני-יורק קסמו להם. אולם אין עובדה זו משנה את המצב: המ"דינה זקוקה למאות רבות של מומחים, ואין היא יכולה להישאר תלויה לעולם ועד באנשי מדע וזרים.

הפתרון הצודק הוא אחד: על המדינה להקריב הכל, כולל מנות בשר, כדי לאפשר לסטודנטים מוכשרים באמת לסיים את חוק לימודיהם במכללות זרות. אולם עליה להבטיח כי יסעו אל ורק אלה אשר ההשקעה הזאת כדאית לגביהם. על סמך תחרות בחינות ארציות, שתיערך תכופות, ואשר ה"מצטיינים בה יסעו ללימודיהם. אפילו על חשבון המדינה, אם הוריהם אינם יכולים לתמוך בהם.

הורלות

הפיים המפיים

לפני כשנה וחצי, כשחזר ישראל רוקח, ראש עיריית תל-אביב, מביקור לצרפת, נולד מפעל. כשטייל ברחובות פאריס, ראה פריס סאים מצטופפים ליד קיוסקים קטנים, המ"פוזרים ברחובות, קונים כרטיסי הגרלה של נוסרי נסיונ (הגרלה לאומית). הוא שיכנע את מועצת העירייה שאפשר לבנות בהכ"נ סותיו של מפעל עממי מעין זה בתיחולים מודרניים, לשפר את מצב האישפוז שהפך ירוד מאד עם גידול האוכלוסיה, מבלי להז"דקק לתקציביו הזעומים של משרד האוצר. 20 העיריות במדינה הקימו את "מפעל הפיס לאישפוז על ידי הרשויות המקומיות" בשינויי עקרון קלים בסדרי ההגרלה לבני הנוסרי נסיונל. בעוד שבצרפת קובע סוס מרוץ זוכה את המספר היסודי של מחזיק כרטיס ההגרלה, ובשעת ההגרלה זוכה אותו אדם רק לאחר שמספר סדרת המסנה מוצא מתוך הקלפי, הועמדו על במת אהל שם. תל-אביב, בהגרלה הראשונה של מפעל הפיס, שתי קלפיות, שמאחת מהן נמשה מספר יסודי ומהשניה 100 מספרי סידרת המסנה. (העולם הזה 730).

120 אלף קוני הכרטיסים להגרלה הרא"שונה (מהם 80 אלף תל-אביביים) החלו מתמרמרים. ד"ר מיכאל לנדאו, הממונה על המלוכה העממי במשרד האוצר, מנהל המפעל ורבי-סרן מתחיהו סרליון, מזכיר המפעל קבעו כי להבא תקויים רק כלפי אחת בשעת ההגרלה שממנה יימשו מספרים יסודיים לזכיות שלמעלה מבינוניות.

המפעל שנקרא בשם פייס שמקורו הארמי הוא פייס, פייס, לדעת מארגניו, את הציבור הרחב בזכיות, לאחר שהציבור פייס את הרשויות בסכומים אשר עד הנה הגיעו להכנסה של 463.950 לירות, מהן 134.000 לירות, סכום הזכיות של 41 אלף כרטיסים שעלו בגורל. כך שברשות של העיריות נש"אר סכום של 329.950 לירות לאישפוז מן הסדרה הראשונה בלבד, שהשלישית בהגרלה

לוחיה התקיימה השבוע. לשביעות רצון הקהל המתמרמר חוקן, לקראת סידרה א' בהגרלות שנת 1952 סעיף נוסף בסדרי המפעל: עד כה היה הזוכה בזכיה המינימלי שהיתה 1 ל"י חייב להוסיף עוד אחת לסכום זכיותו, של"מעשה היתה המחיר ששילם בעד הכרטיס. מעתה השתנה מחיר הכרטיס להגרלה הח"דשה לסכום הזכיה המינימלי. כך נצנתה הנהלת המפעל לתביעת רבים מבין קוני הכרטיסים, שהם למעשה בעלי מניות במפ"על, והסכימה להשאיר בידם את הזכות למס"פרם המקורי לכל שלוש ההגרלות אף כי עד כה הוצאו מספרים אלה, לאחר ההגרלה, מכלל שימוש.

חקלאות

שיא עולמי בזיתים

הדו"ח שיקבל ארגון המזון והחקלאות של א"ם משילוח בישראל, מומחה היות העו"למי הפרופיסור פייר בונה, על מצב מטעי הזית בישראל יעזיר יותר מתמיהה. בארץ הזית המובהקת בה ישנם עצי זית הזוכרים את מרד המכבים (לפני 2100 שנה) נמצא, למרות המחסור החמור בשמיים, ענף הזית במצב הירוד ביותר בעולם. מאידך מניבה בית השיטה שבצמק יורעאל, המשקה את מטעי הזית שלה, יבולים אגדתיים שלא שור"ערו מעולם.

פרופיסור בונה, מנהל שרות היות במשרד החקלאות הצרפתי ומומחה ארגון המזון, שהה בארץ חודשיים, חקר את בעיית מטעי הזית מכל צדדיה והגיע לדי מסקנה שהזנחת היות בישראל גובלת בפסע: מחצית 150 אלף דונם מטעי הזית בישראל נמצאים ב"דיים ערביות והמחצית השניה הוזכרה (ע"י האופוסרופוס על נכסי הנפקדים) להתישבות החדשה שעשתה בהם שמות.

ב-1948 היה יבול הזית 12,000 טון והשנה ירד ל-3,000 טון בלבד. במקום הממוצע של 300 קילו לדונם מניב דונם מוחמר 30 עד 40 קילו בלבד. אך כאשר נמצאו משוגעים לדבר בבית השיטה וזיכדו את מטעיהם בהשקאה, הניבו שיא עולמי של 2000 קילו לדונם.

לוא עיבדו את 150 אלף הדונם בשיטה רציונלית היתה התוובה 250 קילו זיתים לדונם, סך של 35 אלף טון זיתים לשנה ש"פירושה הבטחת שמנים משובחים מתוצרות מקומית ללא תלות ביבוא מחוץ לארץ.

לדעת הפרופיסור בונה תופסת ישראל, ארץ הזיתית המובהקת, את המקום האחרון בעולם בשטח תפוקת הזית (חצי אחוז מ"התפוקה העולמית, קצת פחות ממדינת קלי"פורניה) בהשאהה לשליש התפוקה העולמית שבידי ספרד או איטליה.

המעמד השני

פריג'ידים או אנשים?

כשסופת גשם ורוחות שכמה לא התחול"לו בארץ זה שנים, עקרה עצים משורשיהם והשתוללה בעוצמה גוברת והולכת, היו רוב תושבי המדינה עטופים בשמיכות צמרצפרן ונוצות תחת קורות גג בבת"ל-בונים. אותה שעה היו עשרות אלפים עולים חדשים מופ"קרים לחסדי אתיני השבע באוהלים ובכדורנים.

בשבת בחמש לפנות בוקר, דפק השוט"ר התורני על דלתו של רפאל יעקובי, סגן מפ"קד נפת השפלה, בביתו שברחובות. הסיבה: אף עד מהרה נסתברה לו סיבת האועקה: המעברות גשטפו, העולים שיגרו שליל ל"תחנת המספרת להועיק עזרה. מאחר שאין איש מאנשי הסוכנות נוכח במקום. שעה קלה לאחר מכן יצאה פלוגה בת 40 שוטרי רחובות, בראשותו של אריה קלפר, מפקד נפת השפלה, במכוניות המשטרה לכיוון מפ"קברות רחובות וזרנגוה, דרומית מזרחית ל"מושבה.

רבים מבין 600 האוהלים שבמעברות רחור"בות וזרנגוה הוטלו על האדמה שהפכה בוק. מבעד לחשכה בשלטה בשטח המתנות נח"גלה לשוטרים מחזה מזעזע: מתוך כאלס"צם תושבי המעברות, עיראקים, תימנים ויר"צי מוצא אירוסה, התרוצצו רבים בין שכי"לי האוהלים כמוכיד-רעם, אובדי-עצות וחשו"פריגוף, בקור שגבר והלך. ילדים ישבו ב"בגדי-לילה וקיס על מיטות ברזל, מיורונים רטובים וספוגי-גשם תחת כיפת השמיים, כש"הם נאחזים בברזלי המיטות כהגנה נגד ה"רוח הסוחפת.

התעלות שנחפרו סביב האוהלים, נמלאו, בינתיים, מים שגאו ופרצו דרך הדפנות והצי"פו את מרבית האוהלים. מבנה הקרקע במעב"רות, שאוהליהם חוקמו על משטח עקמומי, איפשר את זרימת המים לקצות המעברה. הם

אמרת' לך תמיד. סמוך על המכרלה!

ורמו ושטפו את האוהלים. הצטברו וגאו בתוכם. בפנים עמדו משפחות העולים על רגליהן, במיטותיהן, כשגובה המים הגיע ל- 60 ס"מ.

מזלזלות השוטרים בגשם. הצווחות והיללות של הילדים התמזגו עם צעקות היסורים של נשים, בעוד שנבחרים רבים נראו כשהם מנסים לחזק את החבלים ולתמוך במוטות המתמוטטים.

איש מאנשי הסוכנות לא היה נוכח במקום, למרות שהיה ברור לה ולכל אדם אחר, שיתן למנוע בעוד מועד את מחזות החורף החוריים ונשתיים מדי שנה. כשינסו השוטרים לחלק לעולים טריות כדי להטות את המים משטחי האוהלים נתקלו בסרוב שנבע מבילבול, בהלה ומחוסר יד מארגנת.

צעדה הראשון של המשטרה היה הוצאתם של הילדים, שמלבד סכנת השיטפון, נשקפה סכנה לכריאותם, מאחר שלבושם היה דל ורטוב. גופם נחשף כמעט לחלוטין כיוון שרוב בגדיהם החמים נשטפו ונחו ספוגי מים בפינות האוהלים. במעברת רחובות הכירו חושביה התימניים בחשיבות שבהעברת הילדים למקלט בטוח, בעוד שבזרנוגה המיוזבת עיראקים וכמה עשרות משפחות רומניות, נתקלו השוטרים בהתנגדות מצד המבוגרים שתבעו את הוצאתם יחד עם הילדים. 450 ילד הוצאו מבין האוהלים הרטובים, נישאו על כפי השוטרים, שרגליהם שקעו במים ובזמן עד לירכיים. הם הועברו למכוניות שבחלקן שקעו בבזק, במרחקמה מה

מקום אחד מפקיד הסוכנות. כשביקש ממנו מפקח המשטרה את עזרתו בכלי רכב, התבונן בו בעיניים תוהות: "מה אתה? אמה. הנהג שלנו לא יצא בשבת לעבודה, אפילו נאיים עליו בפיטורין."

דבר זה בתוספת העובדה שהסוכנות לא שלחה כל עזרה, סימל את חוסר הדאגה והזלזול בבני-אדם, שנראו לעולים, כלא-אנושיים. "מה אנחנו?" שאלה אשה עיראקית זקנה, "פריג'ידים, או אנשים חיים? הביאו אותנו לכאן כדי לטבוע באוהלים!"

אין זמן לזקנים. בפניה המורחית של מעברת זרנוגה הצטופפה משפחה עיראקית בת 12 נפשות, על המיטות שרגליהן שקעו בבזק מיהגשם. דפנות האוהל התנפחו ונפח תחו לסיירוגין, לפי משב הרוח, והגשם המר שיך לדלוף מבעד לקרעים. המוט המרכזי הש' מוט, שהתנגד, שיווה לאוהל כולו צורה רעועה ומתמוטטת. 12 הנפשות, מהן שמונה ילדים, אב, אם ושני הורים זקנים, כבני 80, יללו. הזקנים רעדו מקור. אב הילדים צעק לעזמת אחד השוטרים שניסה להפריד בין הילדים והוריהם: "100.000 דינר לקחו מ' איתנו בעיראק בעד הזכות לעלות לארץ ה' ואת. איפה הצדק?" הזקנים קדחו. אחד הילדים סיפר שכאשר נתבקש נציג קופת חולים במקום להגיש עזרה רפואית לזקנים, ענה: "הם זקנים מדי. אין זמן". באוהל אחר ניסה אחד מעולי רומניה, שילדו נלקח ממנו למקלט ברמת-הארון הקרובה, לחזק את החבלים. אשתו בכתה בצע-

הם היכו את המטפלת, ניסו לחסום את הכניסה לצריף. הקיבוץ הקומוניסטי זיקי פלדה ניצל את המצב המביש במעברות הסביבה. שלח סוכי ניהסתה, להסית את העולים המדוכאים נגד השלטון, הסוכנות והמשטרה. הם הצליחו, בעיקר משום שמעברות הסביבה הופקרו על-ידי מביאי העולים. אחד מחברי הקיבוץ שהצליח לחזור למעברת זרנוגה, בעצם הש' תוללות הסערה, הסית כמה מן העולים ש-

זקנה מזרנוגה

שוטר מנחם תושבי המעברה

נער מרחובות

הצווחות והיללות של הילדים התמזגו עם צעקות היסורים של נשים בעוד שהגברים במיטות המתמוטטים

מעברות המנותקות, מבלי יכולת להכנס ל' תוכן. מבין מפולת אחד האוהלים, שבשורה הראשונה של אוהלי המעברה, נמשו אם אלמנה ותמשת ילדיה, שנלקחו אל אחד הצ'ריפים, כשהם רועדים בעזית של קור.

הגשם שהמשיך לרדת משך כל יום השבת, גם לאחר שהסופה שככה במקצת, החמיר את מצב המבוגרים שנשארו במחנה, קפואי קור, רטובים ורועדים, מאחר שהצריפים ה' בודדים שהוקמו בין האוהלים הספיקו לש' מש מחסה רק לחלק קטן מהם. מצב הרוח המדוכא והמבולבל של הלילה, הפך משך היום מרירות שהלכה וגברה.

בשעות אחר הצהרים המאוחרות הגיע ל'

קוט: "למה הביאו אותנו הנה. באושוני ציים היה זהב לעזמת גיהנום זה. שם לפי חות הרגו אותנו וגנמה, פה מענים אותנו עינויים מות."

המרירות שהלכה וגברה, מבלי שיהיה ב' מקום אף אחד מעסקי הסוכנות להרגעת הרוחות, הגיעה ביום א' לממדים של מרי מזויין, שעה שכמה גברים מבין העולים, מזוינים באלות וגרזנים, התנפלו על השוטרים שדחקו 100 נשים נושאות תינוקות בזרועותיהן אל תוך אחד הצריפים שהוקצב לילדים. הם ניסו להפריע למשטרה בתפיסת הצריף, צעקו: "גם אנחנו בני-אדם. לא רק הילדים."

פרצו למשרד המחנה, ניפצו ושיברו מכל הבא ליד.

אחר הצהרים של יום א', לאחר 48 שעות של סבל על-אנושי, קיבלה המרירות צורת הפגנה סוערת. יחפים, בלויי סחבות רטובות, התרוצצו מרבית העולים בין האוהלים, הת' קהל בין הצריפים הבודדים. ברובם מצוין גים ומשתעלים, משכו בדשי מעילי השוטרים. כל אחד רצה שהשוטרים יבואו להסת' כל באוהלו. "בואו, תראו!" צעקו. לרוב האוהלים שנשארו עומדים היתה צורה פני' מית אחידה: בוז ורטיבות, קור ושרידי שט' פון שכללו בגדים רטובים, חפצים מושלכים באיסור וקרעים בבדונים, שורכם המשיך הגשם לחזור באכזריות.

"ימח שמו, בן-גוריון," צעקו רבים.

בפנה המערבית של המעברה עמד מחסן עץ. לידו נחו קירות עץ מוכנים להקמת צריפים חדשים. מראהם של אלה הרתיח את דמם של העולים. "כבר שלושה שבועות שהם מונחים כאן," צעק עיראקי זקן. "למה לא הקימו את הצריפים?" איש לא טרח לענות לו.

דרכי חיים

50 לירות ב-24 שעות

שכניה ניחשו מזה זמן רב, שדבריהם גורלי יתחולל בקרב המשפחה, שעה שהיו מקשיבים לתגרות התכופות של ההורים עם הבת מרים. מהם הרשיעו את האב, שהיה מפליא להוריד מהלומות על גופה גם הוא לאחר יאוש. פיגורים גררו פיגורים, עד אשר בתחילת שנת הלימודים האחרונה, בצהרי אחד הימים, חזרה מבית-הספר, והיא

או בת 14 שנים ועודנה בכיתה ה', שמשה ילקוטה, רקעה ברגלה והפטירה לעזמת פני אביה המסמקים כמעט: "לא מתחשק לי ללמוד יותר! אני רוצה לעבוד במשק בית!" לא הועילו צעקות, מכות, חבלות בגופה והתערבותם של שכנים. אחת היתה החלטתה: בית-הספר יפה לאחרים. היא בחרה בחופש. עד מהרה נוכח האב שלטפניו שתי ברי' רות, להכעז ללא-תנאי או לרצות את בתו נפש. הוא בחר בברירה הראשונה, אלא שהבין שבחירתה של מרים בעבודת משק בית גובעת מתוך רצונה לחול לגור בבית הוריה, להת' חמק בכך מפיקוחו החמור של אביה, אשר עד כה היה כרוך במכות נאמנות. הוא הצג למרים תנאי להסכמתו, שלפניו היה עליה למצוא עבודה בבית-הורשת. הצעתו נתקלה בסרובה המוחלט. שהרי, חשבה, יצא שכר עבודתה בבית-ההורשת בהפסדה, שעה שתצ' טרך לחזור בכל ערב הביתה, לספוג מה' לומות.

"בואי, נכיר לך בחורים!" שבעות ארוכים נשאר פתרון תעסוקתה של מרים תלוי באויר. אותו פרק זמן, מובטלת מלי' מודים ועבודה, היתה מקדישה כולו לרחוב. עם בוקר היתה נמלסת מהבית וחוזרת אליו לשינת הלילה. לפני כחודשיים התרחש המ' אורע בחיי מרים, שהוא מחויב המציאות כתוצאת חיירחוב: לאחר ששוטטה ברחו' בות משך ערב מייגע שלם, ניגשה לאחד הקיוסקים שבדרך לשפת-הים, לגנום כוס גזו. "הי מרים. מה שלומך?" שמעה קול נערות מכון אליה. היא פנתה לאחור, "שלום סגולה, אסתר, מה הענינים?" היא הכירה בשתי הנערות בנות ה-15, את חברותיה מהשכונה. שלוש כסות גזו נקשו לחיי הפגישה המחודשת. כעבור רגע היו שלוש (המשך בעמוד 10)

שאהג: "חבריה, אבנים!"
האבנים מקו מסילת הרכבת,
רים, שהחזירום.

השנאה ההדדית הפכה
הצטייד בינתיים במוטות ב
השוטרים בראותו אותם, ניו
מרוכזות, חזר והציף את
התבצרו בסוכה קטנה ליד
לערכת חיפושים, כשההמון
תות, מוכן לערוך בהם משפט

כשאוטובוס עבר את הרוח
המכונית כדי שתחסום את
האיש בכוח, ואחד המפגין
בעצמו, כשהנוסעים צוחקים ב
בשיא המאבק, כששני הצ
ועשרות פצועים מילאו את
חדש תורה לאחד ממנהיגי ה
מהתרגשות, אוזן בידו מוט
דים כאן? "הצעיר נענע במו
כאחוז צמרמורת, הפליט של
"מחלקים סוכר!"

"אותנו לא יסרסו!"
על אף הגשם השוטף הו
בית'העם הגדול והקר בתל'א
כולם צעירים מתחת לגיל
הכסאות הרעועים. רבים מב
שנים באסיפה פוליטית, הי
כזאת בבתי'הקפה אשר במר
ערב אחד שכחו הציניקאים
מפני "נוער הזהב", עלתה בנ
גשכחים. אף כי כל הנואמי
באו משורות מפ"ם (דבר ש
האסיפה) באו רוב הצעירים
ולשמוע את אייק.

גבורי האומה אתמול, אויבי המדינה
מי אלה

אולם אייק לא היה. כ
סור, עמד אחד מפעילי ה
במשפטים קסועים את אש
זמן מה הופיע ישראל אב
רב החובל של שיו, האנדר
משה המערכה. אייק נצ
הפיקוד של תל'אביב הכב
גם הוא.

אחר שישאל הזכיר ימי
אניית המעפילים יגור, סינ
אביגור, איש ההגנה של א
כיום, בחשכת לילה בנמל
מהתרגשות. הזמנים השתנו

כשנכנס אייק ועלה על
גאם, גם לא הרצה. הוא די
פוז, כשידי בביטו, ניסה
שנראו לו. אולם מגרונו
על מאוינו רושם עמוק
הדמעות של שלונסקי וגואו
הדיבור.

אמר אייק: "הם (מ)
משך שנים. אולם אותנו ל
במכונית כי הם חיים מכס
לעין בשורה ארוכה של
כשהתעללו בבני'אדם, נג
זמן רב. התוצאה היא: "ה
"הם גייסו את דברינו
פירוש הדבר?

"מה יהיה הסוף? לא י
בלי סיוע. ייתכן והאניות
ישראל יתנוספו עליהן. אול

בשעת ההתנגשות הראשונה. אולם משבא אייק לא
היתה לו הברירה אלא להמשיך במאבק במצב שנוצר.
אף כי העיר היתה מוכנה, באה צפירת האזעקה
הצורמת משתי האניות כמהלומה. במשך שעות לא
הפסיקה הצפירה אף לרגע. כמו בימי הביניים, שעה
שצלצלו הפעמונים בעיר הנצורה, קראו הנאבקים
לעזרת האנשים שמגדן, על החוף, אשר מפאת הסופו
גרפיה של העיר יכול כמעט כל אחד לעקוב אחר
הנעשה בנמל אשר לרגלי ההר.

היה זה מחזה שהתאים כולו לימי הביניים, על
סולמות ההסתערות והתגרות בגרזנים ובקילשוניים.
לולא היה כה טרגי, ייתכן ויכול היה להזכיר תמונות
הוליבודיות, לקוחות מסרט שוודיים.

שני רבי החובלים, אייק על גשר תל'אביב ופרוי
דנטל, גרמני בגיל העמידה, על גשר רימון, לא זזו
מן המקום המיועד לרב חובל בשעת קרב, שעה שהת'
נהל הקרב האכזרי שלא היה כדוגמתו גם בימי
ההעפלה. איש אינו ידוע מה עבר ברגעים אלה לגנו
עיניו של אייק, האיש שעמד על גשר הפיקוד של
יציאת אירופה תש"ז בימי הקרב עם האנגלים. הוא
ראה את אנשיו נאחזים אל המעקה, שעה שסילוני
מים אדירי'עצמה ניתזו עליהם מסירת הכבאים שבידי
המשטרה, ואשר תחת חיפויים ניסו השוטרים להציב
סולמות ולטפס על המעקה. הימאים הפעילו גם הם
את סילוני המים של צנורות הכיבוי אשר באניה,
שנברקו והוכנו לקרב יום לפני כן. השוטרים שהגיעו
אל המעקה הושלכו לתוך הים הצונן, מגובה של
שבעה מטרים. ימאים רטובים מסילוני המים ומן
הגשם שירד במטר שוטף כל אותה שעה הסתערו
על הסולמות בגרזנים, התאפקו רק בקושי מלהלום
בגרזניהם על ראשי השוטרים המטפסים אליהם.

קצין המשטרה בודינגר שהצליח לטפס ונפל בשבי
הימאים, ניצל רק בנס ממשפט לינק, הודיע לרב
חובל שאנשיו יפתחו באש באם יקרה לו משהו.
איש אינו יכול לדעת מה היה סופה של הפרשה

התנגדות פסיבית - הורדת הימאים מתמר...
רשות הדיבור...

האכזבה הגדולה המכרסמת בלבם זה שנים, מאז
פשוט את מדי צה"ל בתום המלחמה. הם רצו, בהכרה
או שלא בהכרה, להסגין את מחאתם נגד רוח המדינה
שלא מצאה חן בעיניהם מעודה. והם רצו להחיות
את השותפות הגדולה של הנוער שהיתה בשדה הקרב
ונעלמה מאז, אשר אליה מתגעגעים צעירים כה רבים
כאל גן'העדן האבוד.

"מה יש כאן לבר", אמר בויכוח אחד הצעירים
האלמונים האלה. "לא אכפת לי מה מקשקשים אלה
ומה אלה. הסעיפים אינם חשובים. החשוב הוא: מי
אלה ומי אלה. כשהברים שלי, שהיו אתי יחד בשוה
אחת בימים ההם וזקוקים לעזרתי, אני בא. אם הם
אומרים שהם צודקים, אז הם צודקים."

מחזה מימי הביניים

בשעות הבוקר הביטו אלפי זוגות עיניים, בעיר
התחתית, באהדה ובחרדה אל שתי הספינות, השחורה
והאפורה, שהיו קשורות אל שובר הגלים. המשא
ומתן הרשמי בין הימאים ובין הועדה של אביגור
ואלמוגי הופסק. רשות הדיבור עברה לאלה ולאגרוף.
השאלה היתה רק: מתי.

אותם שהצטיידו במשקפת טובה הבחינו על הגשר
של תל'אביב השחורה, בעלת הפס האדום מעל לפני
המים, בדמות מהלכת. לוא היו רואים אותה מקרוב,
היו מבחינים באדם נמוך'קומה, רזה, שחור'עיניים
ושחור'שער, שעישן סיגריות כשרשרת. היה זה רב
החובל אייק, שהתכוון למערכה.

לא היתה זאת המערכה הראשונה בחייו של יצחק
אהרנוביץ, יליד דנציג שעל גדות חים הבלטי, אף
כי היתה בלי ספק הטרגית ביותר. מעטים המסמלים
כמוהו את דור המאבק והמלחמה, שיצר את המדינה
בשנים ארוכות של סלולים. אין הוא חמוס'מות,
ואין הוא נוח להתרגשות, אף כי התעלף בבית יורדי
הים ערב לפני כן בשעת ישיבה שדנה בהמשך
המאבק. הוא נמנה עם אלה אשר למדו, בבית ספרו
הפלמחאי של יצחק שדה, לחשוב לפני הקרב, לא
להלחם בלי חשבון. ייתכן שכל המאבק היה לובש
מלכתחילה צורה פחות סוערת לוא היה אייק בארץ

הימאים הם תקדים

היה זה השבוע השחור ביותר בתולדות מדינת
ישראל.
יותר מכן, היתה זאת נקודת מפנה בדמותה של
המדינה:

זו הפעם הראשונה כמו מאות ואלפים אורחים,
רבים מחם באוסן ספונסני, להפיר את החוק, לתקוף
את שומרי, זו הפעם הראשונה התייחסו רבבות
ואולי מאות אלפים אל הפרת חוק זו באהדה גלויה.
היו גם היו במדינה התנגשויות בין אדם לרעהו,
בין אזרח לשוטר. אולם מאז ההפגנות הגדולות של
הספר הלבן וחוק הקרקעות לא היו עוד בארץ מהר'
מות כאלה, שלבשו צורה של מרי אזרחי. ביום
ה'1305 לקיום המדינה שוב עמדה, זה מול זה:
השלטון, חבוש קובע פלדה וגושא אלה, והאזרח,
הנשער, בטוח שחוק הצדק סותר את חוק המדינה.
איש לא הבין בדיוק מה היה, ואיש לא יכול היה
להגדיר בדיוק את התופעה. כל אחד הבין שהרוח
הימית הביאה אל הארץ עננים הרבה יותר גדולים,
שהיתה נפץ קטן אשר פוצץ פצצה הרבה יותר
גדולה. מופתעים מכולם היו, אולי, הימאים עצמם.
אמר אברהם שלונסקי, כשעמד על במת בית'העם
ודיבר בקול חנוק על מאורעות הדמים: "הימאים
הם תקדים. הם לא היו לוחמים כך לולא הרגישו
גם הם שהם תקדים!"

אמר רבי'חובל אייק בקולו השקט, הענייני: "אם
זה עורר הד כה עצום בארץ, סימן שזה יחזור ויחזור,
כי אין זה עניין של הימאים בלבד."

האלפים שזרמו אל שדות המערכה ברחובות, אל
אסיפות'העם ואל ההפגנות, ושלא היו אנשי מפ"ם
וגם לא קרובי הימאים, הרגישו אותו דבר גם הם.
לוא נשאלו מדוע חשו לעזרת הימאים, ייתכן והיו
מתקשים למצוא תשובה הגיונית, מלבד התשובה
האומרת כה מעט וגם כה הרבה: "הם משלנו!"

הם הרגישו שכאן ההודמנות הראשונה לכטא את
* תמונה שצולמה בהסתר ע"י איש הצוות מתוך
סירת המשטרה, אחרי שהשוטרים השתלטו על הסיפון.

אסיפת הימאים השאבתים בבית יורדי-הים
המינימוס...

מזכיר מועצת פועלי חיפה יוסף אלמוגי

לראשון...

משמשים סוס לפרש המשתדל לרכב למחוז חפצו מלבד חייל אחד, שהתגרה בהמון בקריאות ביניים ("באיזו ממשלה אתם לוחמים?"), ליו אנשי מפא"י את ההפגנה בשקט, שמחים לפיקחות המשרה שנמנעה מלספק סנסציות לעיתונים. כשהתפזרה ההפגנה בכיכר דיזנגוף ליגל עסקן מפא"י: "מהפכה זו הסתיימה ככל מהפכה של מפ"ם — ליד קפה כסית".

מוצא מן הבז

על אף דבריהם הצמאים לדם של שני הצדדים, הרגישו שניהם שהרחיקו לכת, חיפשו לשווא מוצא כלשהו.

אנשי השלטון ידעו שנכנסו לבז, שכל יום נוסף של מאבק מוסיף מאות אזהדים למחנה מפ"ם, שמחר מות הדמים שמשנה תקדים מסוכן מאד לעתיד השלטון. הם זכרו כיצד התחילו ההפגנות נגד האנגלים — וגם כיצד נסתיימו. מאחורי הקלעים ניסו המתונים להשפיע על הקיצוניים, שבראשם עמד, כתמיד, ראש הממשלה. יוסף שפרינצק, הנשיא בפועל, גילה נכונות לתוך, הזמין אליו את אייך וכמה ימאים אחרים. אולם כשהופיעו אלה במשרדו של שפרינצק, בקומה השלישית של מלון סררימו בתליאביב, הודיע להם מזכיר הנשיא בפועל שאין הוא יכול לקבלם. כשם ששר התחבורה ערק מתפקידו מחשש פן ירגיז את הוועד הפועל, כך יותר הנשיא בפועל על מאמציו לתיווך מחשש פן יעורר את חמתו של ראש מפלגתו. ריכוזות המדינה, הגורם היחיד שהיה מסוגל לתקוע יתד בגלגלי המכונה שהדרדר למדרון, ויתרה על תפקידה.

גם בקרב הימאים נשמעו נימות מתונות, בעיקר בהשפעת אייך. אולם המינימום של הימאים היה מעל למקסימום של יריביהם: החזרת כל הימאים לעבודה. במצב רוח קודר ישבו אייך וחבריו, סיכסו עצה לאיזה מקצוע אורזי וכלו לעבור, בדקו את הצירופים שהביאו לעצמם מחוץ-לארץ והקימום בידאליה. אמר אייך: "לפחות יהיה לי איפה לישון". כשניסו לנחמו שיחזירוהו לימים, הוסיף בשקט: "לעולם לא אחזור לימים כל עוד נימרוד (אשל) נמצא ביבשה".

עצרת הפגנה ליד תחנת הרכבת בחיפה

...מעל למקסימום

קרטיה העממית בישראל. ושרידי הנאמנים של מפא"י כשנסתיימה האספה, ושרידי הנאמנים של מפא"י ומפ"ם הוסיפו להתווכח ביניהם ברחוב, בגשם השורטף, היה ברור ששני הצדדים מוכנים להשתמש בכוח הזרוע כדי להרביץ את תורחם, אמר ארגוב: "מפא"י לא תהיה כסוציאליזמוקרטית אחרים, שנתנו זכויות דימוקרטיות להורסי הדימוקרטיות. מפא"י תילחם!" אולם לפי שעה שם הגשם השוטף, שליחה בנאמנות את כל שלבי הסכסוך הימי, את פעולות האיבה הגלויים עד ליום המחרת.

מקלות ללא שימוש

"המבין אתה מדוע אין מהפכות באנגליה?" שאל יושב מפעילי הימאים, כששלח למחרת היום מבט עצוב בשמים. "פשוט אי אפשר לעשות מהפכה בג'י. היום היה גשום, עננים הסתירו את הכוכבים, גל הקור המחרתי הריק את הרחובות גם בשעות הערב."

קהל של כ-2000 איש, כמעט כולו מורכב מצעירים למטה מגיל 25 ברובם חברי תנועות הנוער של מפ"ם וקיצוציה, מילא את כיכר מגדוד. צעירים אחדים הצטיידו, מתחת למעיליהם, בידיות של טוריות ומקלות. אולם לאלה חזקה אכזבה: המשרה, למרות נסיון, לא התערבה כלל. "גבויים כאלה", העיר בחיוך אחד המפגינים, בעל חוש הומור.

אידוועת המשרה, שהיתה צריכה לספק "תכנית" להפגנה, עקרה את שיניה. משתי המכוניות — האחת רשמית, מופעלת בידי אנשי מפ"ם, והשנייה בלתי רשמית, מופעלת בידי הקומוניסטים, ניתכו נאומים. הימאים המעטים שהתפנו ובאו מחיפה הסתכלו במבוכה מסוימת בקומוניסטים, מגעו בעד הצלמים לצלם, רטנו כשאלה פתחו, בסיום ההפגנה, בשירת האינטרנציונל. סיסמותיהם ("אלמוגי לים!" "לא גיתן לשבור" — שבינת הימאים "הבנו למתנגדים הצה"ר בים!") עמדו בתחרות קשה עם סיסמות בעלות גוון פוליטי מובהק, שנשמעו מפי הרמקול השני: "בזו למשטרה האמריקאית!" "לא גיתן שלטון, לפנקס-בן-גוריון!" היתה להם הרגשה לא כליכך נציגיה שהם

אנו נשאר על החוף. אנו נשאר כמצפון חי של המדינה. קשה להעלות עוד על הדעת, שאנו נדרוך על היבשה, לא נפליג עוד בימים. אבל אנו נעשה זאת. יהיה דגל ישראל כדגל פנמה, ישרתו באניות ישראל איטלקים ויוונים וחלאת המין האנושי. זהו רק צעד ראשון. יבוא יום וזרים יפליגו באניותינו, זרים יעבדו בבתי-החרושת שלנו, ואולי גם זרים יגנו על חיינו. ואנו, אנו נחיה מחבילות אמריקאיות!"

בעוד ששאר הנאמנים אמרו את דברם, מכים באגרר פיהם כמשה סנה ("דם נשפך בחיפה! יהיה דין ויהיה דין") או חובקים את המיקרופון כישראל בריהודה (שהתלונן על השימוש במשרה "קולוניאלי" נגד הימאים, טענה מזורה במקצת בפי דובר מפלגת המחר ויקה בכנסת חברים "קולוניאליים", התאספה קבוצה קטנה של פעילי ימאים, פנלמחאים, אנשי הציבור וסחם חברים מאחורי הכמה, החליפו בדיחות ("היה ליף חושי עורו, נמיר אמרתיו?"), דנו בהמשך המאבק. היתה דעה שמניות הימאים עולות, שקלף מכרע נוסף יושלך על השולחן שעה שיעלה בידי אייך ללכד את כל הקצינים ורבי-החובלים מאחורי השוטפים. אולם מצב הרוח לא היה מרומם. לא נראה מוצא מן המאבק, אלא מאבק נוסף.

מי הורס את הדימוקרטיות?

והמאבק נמשך למחרת היום. שדה המערכה: אולם אוהל והרחוב שלפניו, רטוב מן הגשם השוטף. כל שוטרי מחוז תליאביב, על כל אנשיו, הוזעקו להגן על אסיפת הסברה של מפא"י. אחרי השתלטות מרובות, נתקבצו למטרה זו כ-100 לובשי מדים.

באולם ישבו חברי המפלגה, כמעט כולם מעל לגיל ארבעים. פה ושם נראו פנים צעירים. היו אלה פני אותם צעירים שבאו במחכוך להפריע לדברי אייך הימאים מספר אחד, יוסף אלמוגי, שהיה צריך להופיע אך לא בא. חיש מהר נתברר שגם אנשים באים בימים יכולים להתלהב למכות ולמשפטי לנין.

היום — גדיון בטאון מפא"י מיום 11.1.51

צורת האסיפה היתה חד-גונית. כעבור כל כמה משפטים צעק מישהו (או מישהו) מן הצעירים קריאת ביניים או שאלה מתגרה, שכניו וסדרני המפלגה עטו עליו, היכו בו (או בה) מכות נאמנות, מסרוהו לידי השוטרים. שהורידו בכוח את הצעיר המתנגד בכל אבר ריו קרועי-בגדים וזבדים, אל חבריהם שבפתח, אשר העמיסו אותו על מכונית משטרה, שהיתה מוקפת המון צעירים קוראי בוז, שהתקפזו מדי פעם את השוטרים. בין התקפה להתקפה לחצו הצעירים על השוטרים בדברי מוסר, ניסו לשכנעם שהם עושים מלאכה בזוויה. רבים מן השוטרים לא הבינו את הדברים, בהיותם עולים חדשים. אולם איש מהם לא התלהב מעבודה זו, ורבים ניסו להצטדק שאלמלא הופיעו היו קונטים אותם. (במשטרה נפוצ הסיפור שאחד השוטרים, עולה חדש, נשלח לכבוש את האניה תליאביב, ראה פתאום עומד מולו, במחנה השובות, אדם שהוביל אותו בשעתו באנית מפעילים. לפי הסיפור חזר השוטר לבסיס, נמנע מלהשתתף בפעולה.) גם השוטרים לא יכלו להתאפק, כשהותקפו. שוטר אחד, שהרים אלה כדי להכות בקהל, נעצר בידי בחורה שתפסה את היד האוחזת באלה המורמת, נשך את יד הבחורה. מכונית אפורה של המשטרה הניידת נשארה במקום, אחרי שגלגליה הובקעו בעזרת מסמרים. בה בשעה שבתחתית המשטרה ברחוב יהודה הלוי התקבצו צעירים שנאסרו (16 צעירים בחדר הכלא ו-3 צעירות שנכלאו זמנית בחדר הטלפוניסטי) והתחכחו ביניהם ויכוחים פוליטיים (כתריסר אנשי מפ"ם נגד קומוניסטים אחד), נמשכה באולם ההסברה של דוברי מפא"י. הנאמנים חזרו על הנקודות הידועות, כשמאיר ארגוב משוה את הימאים לחיילים בחזית המסרבים להמשיך במלחמה (השואה לא הוגנת במקצת כלפי הימאים שהוצאו מקרבם את מיטב לוחמי הפורצים) ומכריו כי מאורעות חיפה הם התחלת תולדות הדימו

הירות הבזק סוקלו כו על ראשי השוט

ית, ההמון, שרובו ובאלות, תקף את פני התקפות אלות זרים. כמה שוטרים ית הנמל, המשמשת לם בכל כוחו בול

הגו סירב לסובב את ביש כמתרס, סולק ביצע את המלאכה נוחם.

היו מוכנים לרצח החולים, ניגש עולה מ, שעמד כולו רועד שאל: "מה עומי וראוניה, כולו חיוור בקול של רוצח:

באותו ערב אולם מאות רבות, כמעט מילאו את שורות הצופים לא היו מזה יללים לשבת בשעה 'בצפון העיר. במשך ציניים, ירד המססה: הבעה שהזכירה מיים פרט לימאים עצמם, ל צלמה על צממם, טרה אחת: לראות

יו המסר, שהיה עוד ים, נרעש ונגרש סימר בר במשך היום. כעבור י, בחור גבוה ושוחר, שיתופים, שבא גם הוא נשאר, בודד, על גשר המאוחר יותר הופיע

וברו, שעה שהיה מפקד כיצד נפרד ממנו שאל ראש הוועד האנטי-ימאי יפתי קטן כשהוא רועד

ההושלך הס. אייך לא בפשטות לתוך המיקרר תאר את העובדות כפי רה החלטיות, שעשתה ר מאשר דבריו חזוקי המלהיב של סנה, אמר

סרסו את המכוניות סרסו. הם יכלו להתעלל האומה, והתוצאות נראו סוגות וקלקולים. אולם התוצאות רק כעבור

נבא. המבינים אתם מה

זוף! תהיה זו פרשה שוטנה נמנל לנמל, ורגל צי עברי לא יהיה, ואנו

(המשך מלמוד 7)

החברות הותיקות מהלכות בעליזות, שלובות זרוע, לכיוון שפת-הים. "יש לנו פגישה בשי מונה. בואי, נכיר לך בחורים!" אמרו שתי החברות. בינתיים הגיעה החבורה לאחת מפינות הטיילת כששלושה בחורים שלא הסתירו את שמחתם למראה מספר הנפשות שהתחלק בדיוק נמרץ לשלושה זוגות, מתקרבים אליה. בן זוגה של מרים היה נער בן 17, נמוך קומה, מצוחצח ומבריק מקצה נעליו המב' היקים עד לבלוריתו המשוהה בשמן שערות.

לאחר שהוחלפו רמזים בין הצעירים, יצא זוג זוג לדרכו הנפרדת, מרים מצאה את עצמה צועדת לצדו של בן זוגה, לכיוון החוף, כשהוא מדבר עוצמה, לדבריה לדרת במורגות הטיילת לטיול קצר על החול. לא עברו רגעים מעטים ומרים היתה מטלטל על החוף, כשי רצונה הגנדי הולך ונחלש, נעתה, ספק תחת לחץ ספק מרצון, למעשה מגונה בגופה.

לא אוהבת חיים כאלה! באותו לילה שבה מרים לבית אביה. היא לא סיפרה להוריה דבר ממה שקרה לה, לא הרבתה לחשוב בדבר עצמה, עלתה על מיטתה ושקעה בשינה עמוקה. מאותו לילה נפערה תהום לרגלי מרים. היא החלה יורדת אליו במדרון. כשנתעוררה בבוקר, חזרו אליה פרטי המקרה, נזכרה בתיאורי חברותיה על חיייהן הקלים, על פרנסה חדשה שהיתה לדבריהן מכניסה סכומים גבוהים, "50 לירות ב"24 שעות!" אמרו לה.

כעבור ימים אחדים היתה מרים מטיילת להנאתה ב"שטח הגדול" ביפו, לאחר שהח' ליטה להמלט מביתה על מנת שלא לחזור יחדו לגונן בקפה באר-שבט. עד מהרה הכירה מרים את אברהם גירסי, בן 22, בעל פני הבולדוג, המכונה "בולדוג" בפי כל יושבי השטח הגדול. את שלושת הלילות הבאים בלטה מרים, בעזרת קשריו הטובים של "בולדוג", בחורו של אחד מחבריו. ביום הרביעי תפשה אביה, לאחר חיפושים נואשים, שחב אותה לתחת המשרה ברחוב יהודה הלוי, משם, בהמלצת מפקח המשרה, הבייתה, קשרה בחבל למטתה, גזז את שני רותיה וחיבל בבשרה בכל סירוף זעמו שנצ' סבר בו. משרה מרים בשנית מביתה, נת' פשה ע"י המשרה ברחוב נחלת-בינמין. הפעם כבר חיכה לה אביה במשרת השחר, חתם בנוכחות המפקח שלא יוסיף להכותה. היא הבטיחה לחדול לברוח מהבית. למחרת,

יצחק (איזי) קליינר
הוא הועלה בדרגה

כשחזר האב מעבודתו. היה הבית ממנה והלאה. היא ישבה בקולנוע נוגה ביפו, לצידו של אברהם גירסי, באמצע הסרט יצא הזוג, הם הלכו לכיוון הנופר, "בולדוג" נכנס לקפה אינבליה, על שם בעליו קטוע הרגלים, המשימש מקום מושב ערבים. מרים חיכה בחוץ. כשיצא, כעבור רגעים אחדים, היו אתו ארבעה ערבים, שהסכימו לשלם שתיים וחצי לירות, כל אחד, תמורת בחורה.

בולדוג גירסי קרא לטקסי שהוביל את הששה לאחד הפרדסים, בין חולון לבתי-ים. משם רשעו שבער בניידה, הובחין בתנועה חשודה תחת אחד מעצי הפרדס, בוינוק קפצו השוטרים מן המכונית, תפסו את מרים, אברהם גירסי ואת אחד מארבעת הערבים, קסם בן חוסיין, אחד שארבעתם הפיקו את תמורת כספם. במשרת עגמי גוללה מרים את פרשת חיייה לפני הקצין החוקר: "אני

רוצה לשנות את עצמי! להיות בחורה טובה! לא אוהבת חיים כאלה!" בולדוג גירסי זכה בשנה מאסר, אך קסם בן-חוסיין זוכה כיוון שלא ידע את גילה של מרים.

העתונאי היה נהג

בדרך כלל נוהג יצחק ("איזי") קליינר לחדא בקפדנות רבה ובדייקנות נמרצת את חלוקת מעריב לכל יישובי הצפון והגליל. לרגלי מסיבות משפחתיות יצא לחודשיים לניו-יורק ואותם השתול לנצל, ככל יכולתו. הוא לא התמקד כל הודמנות כדי לעמוד על פלאי הטכניקה האמריקאית.

כאשר הופיע בתחנת הטלביזיה של נ. ב. ט. בניו-יורק נודע לאחד מטהלי תחנת השידור שבין האורחים נמצא עובד העתון הנפוץ ביותר בישראל (50,000). הוא הזמין להשמיע כמה מילים עבור מאויני התחנה, לספר על העתונות בישראל.

איזי לא בייש את הפירמה. ההוכחה: במ' קום חמש הדקות הניתנות כרגיל לאורחים האריכו את זמן שיחתו שבע דקות. טרם הספיק לגמור את שידורו זכה להפתעה נור' ספת מלבד עלייתו מדרגת נהג-מפיץ לע' תונאי: זרי פרחים מיד נערות אמריקאיות יפהפיות.

משפם הרפתקתו של מלח

המלח קליבלנד באוסמן התנדנד קלילות בלכתו ברחובות יפו. נפשו של יליד אריוונה האמריקאית, שאניחו עגנה לימים מספר בתל-אביב, שממה עליו והוא יצא לפוש ביפו. לפני כן הריק בקבוק יין-שרף ותחב בקבוק נוסף לשימוש מאוחר יותר, בכיס מעילו העליון.

באוסמן בן ה-39, נמוך-קומה ורחב-גרם, התחבט בבעיה כיצד להרוג את 24 שעות החופש שנתינו לו. הוא הרבה בערי הנמל האחרות שביקר בהן אך לא גילה בהן מאורות מעשנים, בתי-מרוח רעשניים או בתי-בושת.

בטיילו בצעדים, שהתאמץ להשוותם לך צובים, נכנס למסעדה קטנה, בה ראה נשים מספר על מנת לנסות את מזלו. הוא הת' ישב ליד שולחן וצפה בבחורה צעירה וב' אשה בגיל העמידה (בת ואשת בעל-העסק). הוא קרץ, בל שיענה, לעבר הצעירה, ש' עברה לידו נושאת צלחות. כאשר עברה בשניה הושיט את ידיו והושיבה, להפתעתם הרבה של כל הנוכחים, על ברכיו.

האם שניסתה לחלץ את בתה הצליחה, אך כאשר המלח שחרר את הבת, לכד את האם. בעל המסעדה הסתייע באורחים ושר' טר, שיחרר את האשה ומסר את המלח ל' משרה.

"הייתי נורא גלמוד!" כאשר הופיע המלח לפני קצין המשרה צבי מובשוביץ, ממחלקת התביעות, שהאשימו "ברמזים בל' תי מוסריים ובמעשה מגונה", הסביר: "חשב' תי כי ביפו אמצא מעשועים ככבל ציר נמל בעולם. אך טעתי!"

רבי-החובל של אגניית המשא סטורסון סי' פר במשפט כי באוסמן אינו ממלחיו הסור' בים, הודיע כי הוא מצטער על המקרה וכי הטיל עונש על מלחו, בלי להתחשב בפסק' הדיון הישראלי: קנס בשעור 12 ימי המש' כורת. שופט השלום יצחק אבינל פסק קנס נוסף של 30 לירות שקיבלן מיד מרב החור' בל.

הפילס המלח האמריקאי, לפני שיצא את האולם: "אני מתבייש במעש. הייתי נורא גלמוד ורציתי להביע את חיבתי למישהי!"

פנעים זי אוסף אופנועים ?

באחד הימים עבר העורך-דיון התל-אביבי אליעזר קישון בשדרות רוטשילד ליד הבית מס' 59 ירד מעל אופנועו, השאיר אותו בצד המדרכה, ניגש לקיוסק הקרוב לשלוח כוס מיץ. כשחזר למקום האופנוע, כמעט שהע' ביר את רגלו השמאלית מעל למושב בהיסח הדעת שבהכרה גמורה, כשלפתע נתחחר לו שמתחתיו חלל ריק.

הוא הביט כה וכה. אך האופנוע נעלם. ליי מים עבר קישון באותו המקום. הפעם רגלי, כשמשע קול מאחוריו: "שלום מר קישון!" קרא אליו פועל-נקיון של עיריית תל-אביב. הפועל השעין את אופניו על המדרכה ופתח בשיחה עם מכרו עורך-הדיון. אמר קישון: "שמע, אני מציע לך שתלפות את איסוף חזק בידך, לפני כשבוע ימים נגנב האופנוע שלי באותו מקום". מה אתה שחז' התפרץ

פועל-הנקיון בצחוק וסיפר לקישון ש-בערך באותו הזמן, ובאותו המקום נגנבו גם האופ' ניים שלי". ימים מספר אחרי הגנבה, שעה שעסק בעבודת הנקיון, ראה אדם יוצא מחצר הבית מס' 59 אל המדרכה שממול. "הוא הו' ביל את האופניים שלי. רצתי אחריו וצעקתי שיחזיר לי אותם. הוא שמט אותם מידיי וברח."

פועל-הנקיון הציע לעורך-הדיון לערוך סי' בוב בחצר הבית מס' 59: "יש סיכויים לג' לות שם משהו, לפחות עקבות שיובילו למ' ציאת האופנוע". בחצר, מול מדרגות שהובי' לו למרתף, הכיר קישון את האופנוע שלו שהשרשרת לא היתה עליו. כשירדו למרתף נתגלה לעיניהם מחזה צבעוני למדי: עשרות חלקי מכוניות, מגועים, שרשרות, צילינדרים, גלגלים ופנסים ומספר זוגות אופניים מילאו

סגן פרקליט המחוז נתן קנת
הוא סבר אחרת

אך כל שטח המרתף. "לא רע", אמר קישון. עלה אל הרחוב וצילצל למשרה. כשהגיעו השוטרים למקום, היתה להם הר' גשה ש"זה עוד לא הכל". כעבור רגעים אח' דים נראו שוטרים מספר גוררים כתריסר זור' גות אופניים ואופנועים שפוזרו בין החצרות הסמוכות כדי שלא יפול החשד על בסיס המבצעים. בבסיס עצמו, מכונס בין ערמות חלקי חילוף ישב אדם קצר-קומה, שחור, מוונח זקן, שמואל רוזנבלט, שקיבל כשנה לפני כן רשות מבעל-בית להשתמש במרתף כמקום מגורים, התכונן בשוטרים בעינים תור' הות.

"לא אשם, לא אשם." שבעות אח' דים לאחר מאסרו של שמואל רוזנבלט עמדה חבורה של שלושה אנשים באת העדים נוכח שופט המחוז שלום קסאן, בבית המשפט המ' חוזי בתל-אביב. "כן כמה אתה?" שאל הש' פט את רוזנבלט כשהוא מעיין בתיק התביעה. "29", ענה. אחד העדים קפץ ממקומו: "הוא בן 32, אדוני השופט, זה שלוש שנים שהוא שוכח להוסיף את שנותיו לגילו. "לאחר שה' ציג את עצמו כאהרן רוזנשטוק, בעל גרייה, אשה וילד בתל-אביב, ומיועדו היחידי בעולם של הנאשם, גולל את סיפורו של שמואל רו' זנבלט.

כשהגיע רוזנבלט לפני כ"11 שנה לארץ מג' ליציה, היה אדם נורמלי, עבד במחנות עם הצבא הבריטי. "כשלא היה לו מקום לינה בחופשותיו, קיבלו אותו, אני ואשתי, לבי' תנו. הוא היה מכרנו עוד מימי גליציה. כש' פרצה מלחמת העצמאות, התגייס לצבא, נשלח לנגב הרחוק לזמן ממושך. לעתים כשהיה מתגורר אתנו בעת חופשותיו הרגשנו שמשוה קרה. הוא לא היה בסדר. לבסוף כשחזר מה' צבא, לאחר השחרור, היה ברור לנו שרוחו היתה חולה."

שמואל רוזנבלט היה מכונס בעצמו, במרה שחורה, ימים שלמים היה סרוח על מטתו שבדירת ידיו רוזנשטוק, לא אוכל, לא שותה ושותק. ידיו התקשר עם קצין-העיר תל-אביב, טען שיש לתת לאהרן טיפול רפואי.

קצין-העיר סתם את טענותיו בהוכחה שרו' זנבלט שוחרר כשסוג בריאותו א' ובתור שכזה לא יוכל להעזר בצבא. למרות זה היה ברור לידיו שהצבא היה הגורם למחלתו של ידידו. הוא התקשר עם רופא עצבים ש' טיפל בו בשיטת הלב חשמלי. אך לא עבר זמן רב עד אשר מאס רוזנבלט במקלט שני' תן לו על ידי אהרן רוזנשטוק, עזב את הבית, החל משוטט ברחובות.

עד מהרה הגיע למסקנה הגיונית, אם כי עד אז היה מוחו פגום למדי: עליו למצוא

נצוע במחלת רוח, בלתי מסוגל להשיג על עצמו במה שנוגע למוזן וקורת-גג, מפגר בוכרון ולוקה בחוסר בטחון עצמי. "איך הגא' שם טיפוס של עברייני", הטעים ד"ר קלי והו' סיף שבאמצעות עבודה מתאימה אפשר יהיה להחזיר את שחי המשקל הרוחני שלו. פסק השופט קסאן: היידו רוזנשטוק ישלם 100 לירות ערבות להתנהגות טובה.

הגנב השאיר מגבעת

בשלוש אחר חצות לערך, טרם יצאו פו' עלי הנקיון של עיריית תל-אביב לחצות ה' כרך, נשמע זמזום חד של מסור בפח, שעק' בוותיו הקולניים הובילו לרחוב השוק 31 פנת רחוב מרכז מסחרי. התמונה שנתגלתה במ' קום המעשה, דממה. לקטע מתוך סרט בלשי מתוצרת הוליווד: שני אלמונים כרעו בך, כשדשי מעיליהם המורמים מכסים את פניהם ומגבעותיהם משוטות אלכסונית על ראשיהם. ניסרו בעקשנות חתך בגובה ורוחב של חצי מטר, בתרים הברזל המתקפל של חנות הב' דים של יעקב גרגיר.

לאחר שנסיימה מלאכת הנסירה, התכו' פף האחד וחדר דרך הפירצה אל החנות, צעד בטוחות. מבלי שהודק לאור החשמל, ישר אל אצטבות הבדים והחל מרוקן אותן ולהעבירן אל ידיו שחיכה מעברה השני של הפרצה. אחר העמיסו את השלל על מכונית שהתקרבה למקום, לפינה קרובה. לאחר שרוקנו האצטבות מסחורות הצמר לחלפות ובדים לשמלות, זינקו השניים לתוך המכונית, נעלמו בחשכת הלילה.

בחמש לפנות בוקר הוציאה המשרה את יעקב גרגיר, בעל החנות. ממיטתו, בביתו שברחוב מרחביה, העבירה אותו במכונית השיטור לתחנתו. התחנני ספק את כפיו, הע' ריך את הגניבה ב"7000 לירות: "אבל", הוסיף, "הכל אצלי מבוטא". ואילו השוטרים, שעקבות השודדים נעלמו מהם, שמחו למג' בעת חומה, שנשמטה מראש אחד הגנבים, ושנמצאה על המדרכה בצד פרצת התריס.

כעבור יומיים גילתה מספלת באחד מגני' הילדים התל-אביביים כמות בדים ענקית ב' סוכת השעשועים שבחצרה. כאשר הודיעה על זאת למשרה, שיחררה אותה בכך מ' חיפושיה אחר הבדים. הם הוחבאו בסוכת השעשועים על-ידי הגנבים שחיכו עד שיע' בור זעם החיפושים.

הארץ

בתי-אבון

מר הנס פריץ ורעייתו, הרצליה, העמידו לרשות ממשלת ישראל את ביתם בחינה ששון בך-שמחה, זכרון-יעקב (הצופה).

התאגרות

"למי לפרק את המפרק?"

בחוף סערה הרהר ויירד הגשם אך באולם המחמם של הפועל, שהיה שרוי בעשן סיגריות ואבק ריצפת הקרשים, נערכו תחרויות בוקס של אגרופני ארבע ערים: ירושלים, תל-אביב, חיפה ויפו.

מחצית נערי הפרברים ויתרה על המפגשים בבתי-הקפה הפתוחים בלילות השבת כדי להתחמם קצת באווירת המהלומות וסערת הקרב. הרוחות לא נרגעו עד אשר כבה החשמל והזירה, המוגבהת על במה, הווארה באור פנסי חשמל כשבמרכז בולט סרן קורנגולד-זהבי נמוך-הקומה ובעל עבר התאגרות פרות עשיר בפולין ובברית-המועצות.

בשורות הראשונות נכחו חברי המתאגרפים שרבים מהם באו במיוחד לראות את תוצאותיהם של אמונים ומכות ברחובות מיראיים למחצה. עוד לפני שהשופט הספיק להכריז בקולו הצרוד והפסקני על שמות הזוג הראשון והשלישי דממה באולם כיוון שהגוג הרעשני פתח במוסיקה קצרה. אחרוני קליפות הגרעינים לא הוטלו בשאון על הריצפה אלא הושמו בשקט בכיסים השכניים לספסל.

מכונת-ירייה נגד שור. פינקלשטיין (חיפה) ולוי (יפו) פתחו בסידרת המהלומות הראשונה. שני המתאגרפים היו במשקל תרגול ופינקלשטיין עלה על יריבו והכה בו מכל מצב. התוצאה לא אחרה לבוא כאשר לוי היה מונח על הקרשים והשופט הגיע למינימום העשר אחד הנוכחים: "נוק. אוטו שבקרב הראשון אינו דבר שנופל בכל יום!"

לפני שהתחיל הקרב השני בזירה נפתח קרב חוש: לא בין המתאגרפים אלא בין שני צופים נלהבים שלא הסתפקו בקרבות בזירה והחליטו לשבור את השיניים איש לרעהו. הקרב חוסל כאשר בחור צעיר בעל כתמים רחבות ושפם דוקרני התערב ושאל: "למי מכם לפרק את המפרק?"

בדממה שהשתררה התייצב שטרן, אב ל-ארבעה בנים ומקושט בפנס מעל לעינו השמאלית, מול חלפי שטרן לא נבהל מתנגדו הבריא והכה אותו בעדינות כזאת עד שזכה לצחוק. לפני זה הספיקו גסניו (תל-אביב) ומורדו (יפו), אף הם במשקל נוצה, להפדר בתיקו אחרי ששניהם החליפו מהלומות ללא תוצאה.

כאשר בן-חיים (חיפה) וציון (תל-אביב) פסעו לזירה עלה מחדש המתח ואחר ששנייה הם הדגימו את הקרב היפה ביותר של הקרב זכו לתשואות ממושכות. קרבם של שני מתאגרפי המשקל הקל היתה את מסמרת התחרות. ציון חובב בוקס נלהב: "לולא קרב זה היה כדאי להשאר בבית!" למרות ששני

שט אודימפיאדת הלסינקי

כשרק עומדים על רגליהם

המתאגרפים היו קלים הלמו בכובד כשבן-חיים נוטל את הכבורה. ציון פיתח קרב צרוף תכסיסי הגנה, בן-חיים החליט שאי אפשר להלום בלא דם ופתח בסידרת מהלך מות רצחניות. הוא הוכרז כמנצח כשאפו נפניו של ציון נחתים דם. סיכם חיפאי אדום-לחיים: "בן-חיים דומה למכונת-ירייה ובמהלומותיו הוא יכול להכריע שור!"

חיבוקים ללא הפסק. אך ככל שהקרב הקודם עניין, שעמם הקרב השני באותו משקל: מלכה (יפו) והלפרין (חיפה) פתחו ב-

שיעור החמישי של תורת ההתאגרפות נוכח קהל צופים שהתחיל מתרגל ללא תועלת. צעקו היפואים: מלכה משחק כדורגל. מס' פיק לו! הוא איננו צריך גם להתאגרף! השיבו החיפאים במקלה: "מלכה הוא מתאגרף בין כדורגלנים וכדורגלן בין המתאגרפים!" למרות זאת זכה, ביתרון נקודות, טרם הספיק הקהל לקלוט את התוצאה וכבר עמדו שני מתאגרפים נוספים בזירה: הרמן (ירושלים) ומקלר (תל-אביב). הם התחבכו ללא הפסק והשופט זהבי הרחיקם בגערה. אותו רגע שילח הרמן את אגרופו בפניו של מקלר והעבירו לעולם השכחה. השופט לא נרתע, התרה בהרמן על מעשהו, אך פנה למקלר בשאלה המפורסמת: "האם אתה יכול ורוצה להמשיך בקרב?" מקלר ענה בחיוב והקרב נמשך. לפתע הלם הרמן במקלר בשנית והפילו לקרשים. בלי שית' עודד מהמכה זרק לו מאמנו הזרין את המכתב הלכנה לאות כניעה וגרם להפסדו. לשר שונפע במבה אסורה היה רשאי לסיים להמשיך והיה זוכה בנצחון לולא רזיונותו של המאמן שלא היתה במקומה.

לאחר מכן חזה קהל המסתכלים, שהתרבה בינתיים, בשורה של נוק-אאוטים סכניים ש'בטיכומה זכה הסניף המארת, תל-אביב, ש' ארגן ערב נאה בנצחון אחד בלבד בהשוואה לשלושת הנצחונות לכל אחד משלוש הערים האחרות.

פרטים על פגישות

אחר מפגש תל-אביב עורר השקט בענף ההתאגרפות בארץ וכדי לעודד את הספורטאים המקצועיים פורסמו פרטים על שתי פגישות בישראל ובשווייץ: מרכז הפועל הוזמן את מתאגרפי לוקסמבורג והיוגוסלבים וקבלו תשובה חיובית. מייצגי ההתאגרפות היוגוסלביות בתחרויות בינלאומיות יבואו ארצה תוך חודש ימים והאיגוד הצרפתי לפועלים אף הבטיח לשגר את מתאגרפיהם לכי גוס הפועל החמישי. שיערך בפסח. בניגוד ליוגוסלבים ולצרפתים שיבואו ארצה, יצאו מתאגרפי ביתר, בראשית השנה הבאה, לשורות הפועלות בשווייץ, ארץ הש' עונים והגבינה.

שחייה

השופט יסע

אם כי שאלת השתתפותן של נבחרות הספורט הישראליות טרם מצאה את פתרונה ועוד הוחמרה עם הגשת בקשה נפרדת של ביתר לועד האולימפי מובטח לפחות שיש ראל תיוצג עלידי שופטים מספר.

השבוע קיבל שמואל בינהקר הזמנה מה' ועדה האולימפית המארגנת לשמש שופט בתחרויות השחייה והכדורמים באולימפיית דת הלסינקי, 1952.

האופטיקאי נשאר בשדה. בינהקר היה רשום זמן רב ברשימת שופטי הפינא, המוסד הבינלאומי העליון לשחייה ולכדורמים, המקביל למוסד הכדורגל, פיפא. לפני עשר שנים עלה מצ'כיה בה נחשב לאחד מטובי השופטים ואשר אותה ייצג, כשופט ראשי באליפות אירופה לשחייה ב-1937.

בארץ המשיך בעבודתו כאופטיקאי, אך לא נטש את שדה הספורט: הוא הפך קצין הספורט של מכבי חיפה, היה שופט ראשי לכדורמים ואחראי לתחרויות השחייה במ' כביה השניה והשלישית.

מטרתו העיקרית של בינהקר, שנענה לה' מנה (לפיה תמונה כל הוצאותיו הקשורות בנסיעה) היא ללמוד את השיטות החדשות בארגון תחרויות שחייה בקנה מידה בינלאומי כדי שיוכל לנהל בהצלחה גם את מפעל השחייה במכביה הרביעית.

אולימפיאדה

מסורת היקניגים

בנורבגיה לומדים הילדים, כאשר רק ה' כיחו את יכולתם לעמוד על רגליהם, את תורת הסקי חיים על חשבון איגודים ספורטיים אזוריים. התוצאה: המחליקים הנורבגיים היו הראשונים בעולם שהוכיחו כי הסקי הוא העליון, הבריא, המהיר והמשעשע ביותר בענפי הספורט. בחקתם את מסורת ראשי השבט הויקניגים לפני מאות שנים, שידעו להעמיס בשעת הצורך שלוש נפשות לזוג מחלקיים, חברים ארבעה מתוך כל חמשה גורבנים במעודני סקי.

לכן יוכו משחקי החורף האולימפיים ב' אוסלו, שיערכו בחודש הבא לתשומת לב רבה ומאות אלפי צופים יהיו נוכחים בכל תחרות (כולל תחרויות לילה על מדורני גלישה מוארים בחשמל). בין מאורעות הסקי יבלוט הסלאלום (מרוץ סקי סביב מוטות דגל) העומד תחת חסותה המיוחדת של המשפחה המלכותית ואשר

ביום ביציעו חוגגים בנורבגיה יום חג לאומי. בין שאר ההופעות תרוכזנה הצגות יחידים ומשחקי הוקי באיציט העירוני המקורח של אוסלו, בו מקום ישיבה ל-28 אלף איש.

כדורגל

מבצע חשוב: חופה

נשואיו של הרץ השמאלי של נבחרת ישראלי, אלי פוקס, מצאו חן בעיני המגן השמאלי של ביתר תל-אביב, יוס' טוב מנשרוב, ש' זכה לפרסום כפול כמתאגרף מנוסה ועו וכדורגלן נמרץ ותוקפני. הוא החליט כי עסק מספיק בספורט וכאשר הקרחת החלה משתלשלת על ראשו הסיר את כפפותיו, חלץ את נעלי הכדורגל שלו ויצא למבצע חשוב: חופה.

מירוץ חוקי-לארצי. על עיסוקים חשודים בים יותר הודיע מרכז הפועל: הוא ארגן את יציאת נבחרת הפועל לארצות-הברית, חידא הופעת בכורה, אחר העדר של ארבע שנים, ביום העצמאות תשי"ב באיצטדיון פולו-גראונדס, ניו יורק. למרות שאין הכדורגל מושך בארצות-הברית רבבות צופים ככדורגל בוסטון או כדורגל מובטח לאנשי הפועל

המכבי כשגם שאול עוזב אותו בעוד שגיוני וזכריה חורו לקבוצה. לכן הופיעו במשחק נגד ביתר שחקני מילואים במקומם של שאול ואוטו שלא יכלו לעמוד לפני שחקני ביתר שהבקיעו ארבע פעמים את שער מכבי, ניצח אותו 4:0.

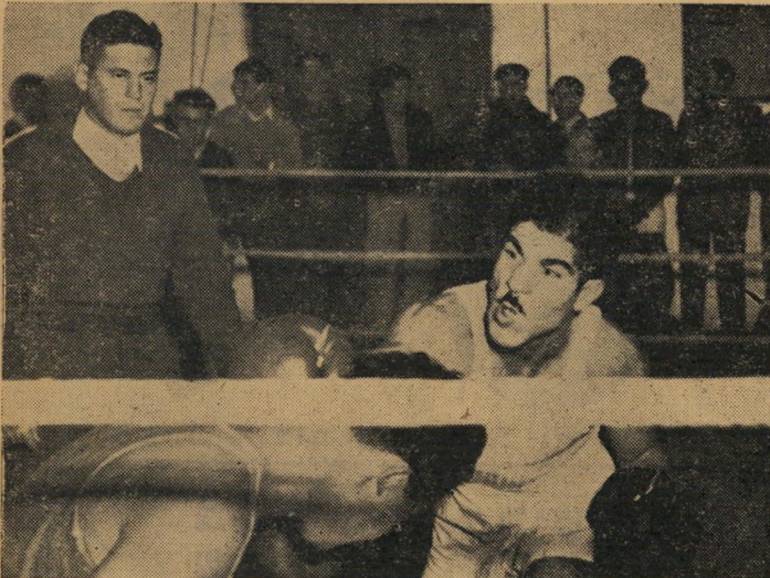
הרמת משקלות

כוח תור שעה

רפאל הלפרין, מרים המשקלות שהביא לארץ את שיטת פיתוח הגוף על ידי הרמת משקלות, לא הסתפק בכך שמאות צעירים ומבוגרים התאמנו במכון שמשון שלו. הוא החליט להרחיב את חוג תלמידיו ויצא מעל דפי העיתונות בהצעה שתאפשר לכל אדם לפתח את גופו משך זמן קצר.

הוא הכין ארבע מערכות של משקלות (שמחירן שונה מ-70 לירות ל-10 לירות) הניתנות לצירופים שונים והצופנות בחבן אפשרויות נרחבות להתעמלות מבריאיה. ה' משקלות מלוים חוברת המכילה 64 תצלומי הדגמה.

מלבד ההצעה המעשית לאלה שאין בידם לרכוש מערכת משקלות לעצמם, לשתף את

בן-חיים הולם בציון לפני השופט זהבי

המבט נזרק

חברם, מסביר הלפרין כיצד על מרים-המשקלות המתחיל לעבוד: בהדרגה וללא הת' אמצעות יתירה. עצה נוספת: בימי אימונים יש לנוח הרבה, לאכול היטב ולישון תשע עד עשר שעות.

מוזיר הלפרין: אין להתלהב יתר-על המידה ואין להאמין לשמועה לפיה גיוזקים לבותיהם של מרימי משקלות. לסיום מוסיף מר ישראל המקצועי: אף גיל חמישים איננו גבול לאימונים בהם אפשר לרכוש כוח ובי' ריאות אם יקדישו להם שעה אחת ליום בלבד.

מניס שולחן

חברת החשמל הכריעה

לאחר הנצחון של מכבי-הצפון תל-אביב על הפעול יפו מהרו פרשני הספורט המקרי רבים למכבי לבוא על מאזן הכוחות בטניס השולחן. אך שיתוף הפעולה בין שני האיגודים הביא לתוצאה חשובה הרבה יותר: הסכם, גוטליב, הפועל, ודויטש, מכבי, הח' ליטו להקים התאחדות ארצית לטניס-השולחן. בינתיים הכריז הפועל על תחרות בין ירושלים, חיפה יפו ופתח-תקוה. הפועל יפו, עלידי מנצחיו המכבים כאלוף הפועל. לא הצליח לעלות אפילו לגמר. הח' פאים הפתיעו את שלוש הערים האחרות בצו' רה כל-כך מדהימה עד אשר אלה נכנעו. פיקלר בן-28, ותיק טניס-השולחן שלא נגע במחבת שלוש שנים גבר על אלוף הפועל אברהם שטרנהרץ (יפו) ללא קשיים (21:15, 12:21).

שרשרת ההפתעות היתה מסובכת כל-כך עד שהמארח, הפועל פתח-תקוה, לא מצא את ידיו ורגליו וכאשר הגיע לגמר עם הפועל חיפה במאזן נקודות 2:2 השתולל הקהל שמתחו הופג עלידי חברת החשמל: היא הספיקה, ללא התחשבות במצב הנקי, דות, את הורם. תכריע: המפגשה הסופית קלה ובטוחה יותר היתה דרכה של אלופת הפועל עליוה לייפניק מברא יעקב: היא ניצחה את כל יריבותיה, הוכיחה בכך מחדש את זכותה לאלופות.

למשורר שעון זהב

ברחובות הנהר (385 ע') — אורי צבי גרינברג — הוצאת שוקן (4.200 ל"י).

כאשר הופיע באותיות המנוקדות והנאות של מוסף הארץ לספרות שיר ארוך שורות (455 בסך-הכל) כתר קינה לכל בית ישראל, ועזע את הקוראים בזעקה על שואת ישראל באירופה, בה הושמד שליש העם: איך הובאו לכבשן, איך הוצאו יקרונם, כדשן מדבחה אל שדות הגוים.

למחרת שיגר קורא אלמוני שעון זהב למשורר כאות תודה על הביעו את כאב הדור. המשורר היה אורי צבי גרינברג, בעל ספר הקטרוג והאמונה, מבשר מלכות יש-ראל ומשורר המחלחלת שהיה חבר הכנסת הראשונה מטעם חרות.

המשורר הצנוע ואדום השער שבר את שתיקת האלם של ישוב שאנן, השמיע את קינותיו, את שירת הזעם ואף את דברי הי חזון והנחמה. למרות שיריו הארוכים והמ סובכים רכש (מעל דפי מוספי הארץ ומדורו המיוחד, המקדים את כל שאר המדורים, ב שתון הארץ, ובשבועון סולס של ד"ר ישראל שייב) את אהבת הקוראים אליו, ש-ראו בו את נביא הדור.

אולם אורי צבי גרינברג בן ה-53 אינו מבכה את העבר בלבד, הוא גם צופה לעתיד העם. בין 291 השירים המכונסים ביצירת הענק שלו כותב המשורר על נערי ישראל: נכונים להאביב מדבריות;

להעסיק סלעים;
להלביש שני עריות הרים;
ולהרנין נופי דומיות;
נכונים לכבוש ולרשת;
יותר שסח מכל פלשת —

עבד לעברית

חזוק מארץ ישראל — הוצאת המחבר, ניו-יורק.

אחת הסרגיות הקטנות של הפרסומת הי-אישית היא, שהשאלה "מי אינו מכיר את פלוני?" הופכת במהרה ל"מי בכלל מכיר את פלוני?" כמעט אותו הדבר אירע לדניאל פרסקי, לפני ששנים שנה היה אחת הדמויות המפורסמות ביותר בתל-אביב, חביב על זקן ונער, היום אין שמו זכור אלא לאלה שהכירוהו אז או קראו את הפלסטונים שלו, שנדפסו בעתוני מבוגרים ונוער. אולם באזי ני הרבבות אין לשם פרסקי כל צלצל מוכר. ברם, דניאל פרסקי, (61), גבה קומה, מ-מושקף, סקרן עד כדי טרדנות בכל הנוגע לישראל, לא איבד, לאמיתו של דבר, מאזי מה מפרסומו; הוא פשוט העביר אותו אל מעבר לים. האיש שהיה חלק בלתי נפרד מן הנוף התל-אביבי, הפך לפינת חלק בלתי נפרד מן היקום העברי של ניו-יורק. לאחר שהיה שלוש שנים בתל-אביב, עלה פרסקי, ב-1933, באניה והפליג לאמריקה, שבר דירה קטנה ב-איסט סייד של ניו-יורק, היה למורה בגימ-נסיה העברית הרצליה באותה עיר ולכתב קבוע של העתון העברית-אמריקאי הדואר.

פרסקי הוא דמות שבלעדיה לא תתכן כל אסיפה או פעולה ציבורית עברית אחרת ב-ניו-יורק. הוא מרבה להפגש עם ישראלים, ביחוד נוער הבא ללמוד לניו-יורק, מהם הוא סוחט את הידיעות האחרונות, משנורר עת-ינם ישראלים, הערמים ערימות ערימות ב-חדרו הקטן המלא עד אפס מקום ספרים וכת-בי עת עבריים. צברים ציניים שפגשו את פרסקי בניכר, הבינו בפעם הראשונה את משמעות דברי יהודה הלוי: "לבי במזרח ואני בסוף מערב".

מרכז העולם. פרסקי הוא נושא דברה הבלתי רשמי של ישראל באמריקה. אין זו ישראל הבוכיה, המתבוססת בדמיה והשרר-יה באביונות של השליחים ונואמי הקרנות. בספרו האחרון, חזוק מארץ ישראל, מציר פרסקי תמונה שונה לחלוטין, ורודה, אופי-טימית, עליזה. לעתים הוא אפילו קצת מגי-זים כמו, למשל, כשהוא כותב ש"הכל יש בתל-אביב... מפרסות ובתי רחצה, אמב-טיות ומקלחות, מקררים ומוזים, טלפון ו-רדיו (ועכשיו מסתמא גם טלביזיה)".

פרסקי נוהג ולזלזל עצמי של ענווה ביצי-רתו, כיון שכולה רשימות עתונאיות ופל-טונים. אולם מספר הפלטונאים הכותבים עב-ית הוא כמעט אפסי ופרסקי הוא הומוריס-ט נזיר ביותר. חזוק מארץ ישראל הוא אסף של פלטונים וזכרונות, קובץ משעשע שידבר במיוחד אל לבו של כל תל-אביבי ותיק הזוכר מאורעות כמו, למשל, הדליקה הגדולה במסך המעבור. גם באסון זה רואה פרסקי את הצד האופטימי: "האוטובוסים הציבוריים ברחוב אלנבי היו שכורים ויש-נים והיינו יושבים על ספסל עץ לאורך ה-כתלים וכל אחד היה נכנס כמי שכנס ב-חוף מערה — עד שנתרחש נס ודלקה נפלה והעלתה באש את כל המכוניות הצבוריות הקדמוניות".

כמובן שעל אותו אולם רעוע, המסמל ב-י נאמנות שנים רבות את ארציותם של בניני תל-אביב כולם, על בית העם, שהיה אז ב-הרבה יותר חשוב מאשר עתה, אין פרסקי פוסח. הוא היה נוכח, כמובן, בכל אסיפה, הצגה, נשף, משפט צבורי, מאורעות שהיו מושכים אליהם את "כל תל-אביב". כותב פרסקי: "הכמי הספירה בדקו ומצאו כי מרכז העולם היא ארץ-ישראל, מרכז ארץ-ישראל היא תל-אביב, מרכז תל-אביב הוא בית העם, מרכז בית העם הוא הדוכן שעל גבי הבימה. ומכיון שהדוכן הזה שבור ומט-לנפול, נמצא שכל העולם כולו תלוי על בלימה".

ריקה, נקדה וכו'. פרסקי היה הפל-טוני הרשמי של תל-אביב. בכל עתונת-י שהתקיים בעת שהותו כאן, היה מוטל עליו תפקיד קשה: לבדח את הקהל. כיון שלא תמיד היה הובר עולה בידו, גלה טכסים בדוק ומנוסה: "פלשת" כמסית לפי תומי מלים אחדות במבטא האשכנזי. תשואות הצחוק פרצו ברעש".

ועוד משהו על מזגם של הצברים ועל חוש ההומור שלהם: "... (בבית העם) היר-פיע (פעם) על הבימה אחד מחשובי השחק-נים שלנו. הוא בחר להקריא ולהטעים את פרק יחזקאל על בקעת העצמות... אבל הק-טנים מחוננים בחוש טבעי דק להרגיש כל מלאכותיות ויוף. והנה כשהתחיל השחקן הנזכר להתלהב ולסלסל את קולו יותר מדי, פרץ צחוק אדיר מגרון האוטטים".

את פרסקי הכיר כל מי שהיה משהו בתל-אביב, בעת שהתגורר ברחוב אחד העם 31. משם, אל שפת הים — הרי זה מהלך עשר דקות ותו לא. והנה הוכרחתי לבטל, לכל הפחות, כשלוש שעות. מפני מה הת-מהמתי ככה? מפני שעל כל מדרך כף רגל נפגשתי בחבר או במכר".

פרסקי לא היה ידיד לגדולים (כמו, למשל, פיאליק, לו הוא מקדיש ספר מיוחד שיצא אור בעתיד) בלבד. הוא אהב גם את הבור-רים ואת עמי הארצות, בתנאי שיהיו בורים ועמי ארצות עבריים. כיון שנחון בכשרון האזנה מיוחד, היו נטפלים אליו תמיד אנשים משוגעים לדבר, שאחרים לא אבו לשמוע אותם. כך הסתודר עם פרסקי בלילה אחד, בחדר אחורי במסעדת אלטשולר הישנה ב-רחוב אלנבי, בחור צעיר שנחשב בבלתי שפוי, והראה לו רשימה שחיבר: זה היה ההרכב הסודי של הממשלה הראשונה של מדינה היהודית. וכללו בה וייצגן, בן-גוריון, ארלוזורוב, אוסישקין, סוקולוב ופרסקי, שמונה על ידי הבחור לשר המלחמה. פרסקי נהנה מן הכבוד, אבל חלק על ההגיון שב-מינוי, משום שמעודו לא החזיק בידו אפילו אקדח קטן. הצעיר כעס, מחק את שמו מיד מן הרשימה וכינה את פרסקי בוגד.

בכרטיס הביקור של דניאל פרסקי מתגור-סת הסיסמה: "עבד אנוכי לעברית עד נצח". וכיאה למי שהלשון יקרה לו, הוא מודאג מאד עקב המחסור, בדבור של יום יום, במלות גנאי וקללות. נוסף לנאצות קמ-קובלות: חמור, גבוה, מנוול, פרא אדם, הוא מציע: בליעל גולם, פתי, אויל, שוטה, כסיל, סכל, הידוט, בהמה, ריקה, נקלה, מאוס, מתועב, מזוהם, אפס, בראפס, בור, ברבור, גרופית של שקמה, חדל אישים, חסר דעה, בן נעות המרדות, שד משחת, פוזח וריק, פריץ תיות, רשע מרושע, שטן משחת, כלב שבכלבים. מאז עוב פרסקי את הארץ נכנסה יותר ממהל אחת מן הרשי-מה הזאת ללשון המדובר.

דמיון ומציאות. מכת האמנם הזרים היתה נפוצה גם בימים ההם, כפי שמעיד פרסקי: "בתל-אביב הייתי קורא פעמים רבות בעתונות... כי יגיע רב הנכרים מניו-יורק... או ראש הרקדניות אשר, כל העממים וההמונים במדינת קולומבוס תוכו לרגליה. כאשר שבתי לניו-יורק (ראיתי) שמפרסמים פה בקולי קולות, כי הכנר הנוכר למעלה, שאיננו ידוע פה כלל, והרקדניות האלמוניות הנוכרת, צידדו את כל הלבבות בארבע כנפות ארץ ישראל".

לעתים חוטט פרסקי בדיק, או מגזים: "במרכז תל-אביב, בכיכר מגן דוד, במקום שש קרנות רחובות... הלא היא פינת אלנבי, נחלת בנימין, כרמל, המלך גיורג, שינקין והלל הזקן... בנתה המחלקה הטכנית של העיריה במעמקי הארץ בית שימוש צבורי מרוצף ומתוקן בכל המעלות והנוחות. חדרי רחצה, מקלחות וכו'". אולם אלה גוזמות של מאהב, כי פרסקי, הרוק המושבע, מאזי הב בארץ ישראל, וזו, כבחורה גאותנית, אך ריקנית, מתעלמת ממנו. ספריו אינם נפוצים כאן, הנוער אינו קורא בהם. למרות העובדה המזהימה שמלבד כתבי פרסקי אין כמעט כל זכר בספרות העברית לחקופה שהיתה, ייתכן מאד, תור הזהב בחיי העיר העברית הראשונה.

החל מסוצאי שבת 22 לדצמבר 1951

בקולנוע "מגדל דור" תל-אביב

וולט דיסני מציג:

עליסה בארץ הנפלאות

נוסף לתכנית "פלאי הטבע" בטכניקולור

סופג ע"י חברת ר. ק. או. רדיו פיקטשורס

תרגום עברי בגוף הסרט

...הצלחת-
באשר התגלחת
עם

משחת הגלוח הנפוצה ביותר בעולם

בעד 15 תקליטים

משומשים ושבורים

אתה מקבל

תקליט-דקודים חדש

לפי בחירתך

שלזינגר את שפרינגר

תל-אביב, רחוב נחלת בנימין 2

חיפה, רח' הרצל 35 ע"י משק בית

צינקה וגרפיה

י. רינדזונסקי

רחוב הקישון 6. תל-אביב

גלופות קו

גלופות רשת

דרושה אנציקלופדיה בריטניקה (שלמה)

משנת 1951 או 1952

בהצעות לפנות:

מערכת "העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב

עבור "אנציקלופדיה"

המוזיקר אשר "מצויין"

בשנת 1940 בה השמיעו בצ'כיה המנוצחת יהודים, שרכה עגלה רחוקה לשני סוסים את דרכה לאיטה, צפונית לברטיסלבה, ועל כמאה ילדי יהודים, צפופים, דחוסים ואחוזי פחד-רמות. ביניהם היתה, המבוגרת היחידה שבחבורה, בלנקה טאובר קנטה הקומה, בת השלושים. הם נמלטו על נפשם לאחר שקלגסי הנאצים הציפו את העיר במלך כודות ליהודים. לרגע שקעו רגלי הסוסים בבוב גשמי הסתה. "מי שם? עצרו!" נשמע קול מצוה בחשכה. לאחר ימים מעטים עמד מטענה האנושי של העגלה מול שרי מחנה אושוויץ. בלנקה טאובר, ציירת צ'כית בע' לת עבר של חמש תערוכות בכל רחבי צ'כיה (כולל פראג), הפכה למנקה הקבועה של בתי הכסא בריהוט אושוויץ.

במרץ 1950 עזבה בלנקה את צ'כיה, בעקבות שרידי משפחתה, אחיה ושתי אחיותיה, בדרכה לארץ כשבידה דיפלומה של האקדמיה לאמנות הציור והפיסול בפראג ותעודה על שנת עבודה אמנותית בפריס, במחיצתו של פרננד לז'ה, אחד מגדולי הציירים.

"הצעה, לא נשארתי" זו היתה דרכה השניה של בלנקה טאובר לישראל בשנת 1937, כשביקר תייר מארץ-ישראל בברטיסלבה ונוכח בפתיחת תערוכתה, התרשם ממנה עד כדי כך ששיכנע אותה לצאת מיד למסע עבודה לארץ-ישראל. הוא הלהיב בתו אורי נוף הגליל והעמק, והיא ארזה את חפ' ציה, מכחולה וצבעיה ויצאה לצייר את נוף הארץ. שבועות אחדים של יצירה בהרי הגליל, על חוף הכנרת ובחיק עמק יזרעאל, הסתכמו בתפוקה של עשרות תמונות, שהטביעו את חותמן על דרך התפתחותה של האמנית. "לצערי", מתודה היום בלנקה, "לא נשאאתי אז בארץ, חורתי לצ'כיה".

בלנקה העדיפה לחלוק את החדר הצר ב' נתניה עם ארבעת בני משפחתה, על מעברה או מחנה עולים, אשר על אף עליונות המוחלטת על מחנות הריכוז, מצאה בהם סממנים חיצוניים שהזכירו לה את כל שחפצה לשכוח. "היה לי מזל", אומרת בלנקה, מיד לאחר שהגיעה לארץ סודרה בעבודה בבית-החרושת לקרמיקה קרנט שבנתניה. את שעות הפנאי שלה ניצלה למריחת בדים בצבעי שמן בחיק הטבע הנתנתי, ("הוא נפלא") ובחורבות הר' כפר הערבי אוס'חלד, הנמצא צעדים מעטים מביתה. היא הספיקה להפיק 50 ציורים מנוף נתניה בלבד, ובוה סתה קצת מהנושא שהיה מקובל עליה בסביבה היהודית של מולדתה הישנה בכפר שורמין שעל גבול צ'כיה-הונ' גריה: התי יהודי.

חייה התנהלו בשיגרה שהחלה נמאסת עליה: השכמה לעבודה וציור מצומצם, בשעות הר' פנאי. מוגה אמנותי לא בא על סיפוקו. עד אשר באחד מימי ספטמבר של השנה שעברה, כשקראה כמנהגה בכל בוקר, את העתון ההונ' גרי או קלט, נתקלה במודעה שותפרסמה מטעם אגודת ציירי חיפה, שקראה לכל צייר מעוניין לבוא אל מוכירות האגודה. היא ארזה חלק מעבודותיה, עלתה לחיפה. "מצויין",

אמר מזכיר האגודה, הצייר רעיוני, כשהתבונן בהתלהבות באחת מתמונות הנוף של בלנקה. הוא הציע לה סידור תערוכה מיצירותיה, ואף ביקשה לבחור במקום ארבע מתמונותיה כדי להציגן בתערוכת ציירי חיפה שהתקיימה אותו זמן באולם האגודה.

"מזל טוב!" במרץ 1951, כשערכה עיר רית תל-אביב את התערוכה הכללית של אמני ישראל, תרמה בלנקה טאובר חלקה לתערוכה בציור עצים בגן, בין 267 המוצגים שהוצגו על-ידי ציירים ופסלים ישראלים. ימים מספר לאחר שהוחלט על חלוקתו של פרס דיזינגוף בין שמונה ציירים וארבעה פסלים מתוך 223 משתתפי התערוכה, גייסו עיריית תל-אביב וה' הלת המוזיאון את מנגנונם האמנותי, כדי להתחקות על עקבותיה של בלנקה האלמונית. הסיבה: ציירה עצים בגן זכה בחלק ה'2 של הפרס בן 1000 הלירות.

ציירת בלנקה טאובר ויצירתה

המוזיאון צר מדי

העיסוקים החשובים

אמר עתונאי יהודי בוושינגטון אחר שאור שרה המפרעה הראשונה, של 26 מיליון דולר, על חשבון ההענקת לישראל: "דוד בן-גוריון צריך לשנות את הברכה היהודית המקובלת. המוציא לחם מן הארץ" לנוסח עכשאי יותר: "המוציא לחם מחוץ-לארץ". עיזי התל-אביבי הגיב במדורו היומי ב' הארץ על יציאת שריהתחבורה דוד צבי פנקס לארצות-הברית, לפני שיישב את שביתת הימאים, הסביר, בין השאר, את ה' הבדל בין שריהתחבורה (ישראל) לדחליל:

ציירת בלנקה טאובר ויצירתה

המוזיאון צר מדי

דחליל ודע לגרש ציפורים, שר תחבורה — לא. הארכיאולוג האמריקאי, ד"ר רובינ' בל, זכה לרשות כניסה לחיפן, יצא לרש' עם משלחת חוקרים גדולה. המטרה: מציאת קבר מלכת שבא. שמתה לפני כ-2900 שנה ואשר גווייתה הוטמנה, כנראה, במדבר ערב במרחק של כ-200 קילומטרים מים' סוף. בינתיים הביא ראיומאם אחמה, שלט תימן, מתנה מיוחדת: מכשיר טלבויה. מקוה ד"ר בל: במשך חמש שנות ישיבתו בתימן חותקן גם תחנת שידור טלבויה ב' צנעא.

מלבד שרימה ברישביט שחקן הבימה הגבוה והרזה, עוסק זה זמן ברעיון הקמת אגודת הרום (להם הוא תובע זכויות מיוחדות) הוא גם וידא, השבוע, מה היתה ההז' דמנות שהגיעה אותו לשאוף להצטרף ל'

הבימה. סיפר ברישביט: "כשישכתי בגיל 13 באולם פתח-תיקוואי וחזיתי בהצגת בת יפתח, לא התלהבתי במיוחד אך בכל זאת פוצצתי שקית פיסטוקים מנופחת באמצע ההצגה ב' רעש גדול. ואז איים עלי אבי: "אני אף פעם לא אקח אותך ות להבימה". מתוך כוונה להמרות את פיו, החלטתי שאם אני יכול לבוא אל הבימה, אבוא לפחות עם הבימה!"

הדעות השוככות

כשהגיע צירה השני של בריטניה בישראל, סיר פרנסיס איזנס, ארצה ממשרת ה' קונסול הכללי בניו-יורק (שמשפר יהודיה גדול כמעט פי שניים ממספר תושבי ישר' אל) הסביר: "מעולם לא הייתי במזרח ה' תיכון. 26 שנים כימי חי ביליתי בין ארצות-הברית לתעלת פאנאמה". אך כשנשאל, אם הוא חושב לבלות 26 שנים נוספות בין ישר' ראל לתעלת סואץ, השיב: "זה יהיה יותר מדי, בכל זאת".

אורחי הכבוד של מוזיק פישר, ציר ישראל בפאריס, 'בה מתכנסת עצרת או"ם, תמחו לראות בדירתו היפהפיה של הצייר שרטוט ענק המתאר אשה ערומה כשגבה מופנה לצופים. יותר תמהו, כשמצאו על שולחן קטן ליד אותו שרטוט מונח, בהבלטה יתירה, ספר תנ"ך.

מרינה ל' המוזיקר הנורבגי והשמן של או"ם, חיפש דרך כיצד ליישב את רוגו ה' סובייטים על שסבר, לפני חודשים מספר, להופיע במסיבת קוקטייל שלהם בניו-יורק. אך כשהזמינה, השבוע, שריהתחוק הסובייטי, אנדרלי וישניסקי, למסיבה, לא היה יכול להתפנות, בכל זאת, נאלץ לשגר כנציג גותיו את שתי בנותיו.

גם השנה, בפעם השלישית מאז סיום ה' מנדט, לא נכח נציג ישראל בישיבת הנהלת מוזיאון רוקפלר, שליד שער שכס, ירושלים. הסיבה: הנציג הוא פרופסור אריק'ור ליפא סוקניק, ושלטונות הירדן לא רצו להסכים לכך כי הארכיאולוג שהוא אביו של הרמטכ"ל, יגאל ידין, ישהה משך שעות ספורות בתחום ממלכתם.

כאשר ראש עיריית ראשון-לציון, אריה שפילד, הסביר לאחר העולים כי חינוכם של ילדיו עולה לעיריה 80 לירות לשנה, לירות שהוא משלם 4 לירות מסים בלבד, השיב העולה בתמחון: "אז מה יש? אני יכול לשלוח את ילדי לבית-הספר של ה' מיסיון כיפר ואז זה לא יעלה לי כלום ואתה תרויח את 4 הלירות שלי חינוס!"

סיר דסרי בוים הוא ראש עיריית לונ' דון הראשון שלא נולד בתחומיה. סיפר הש' בוע על תולדות חייו, בשירות השידור הב' יוטי: "בהיותי, כאוסטרלי, בחיל המשלוח במלחמת העולם הראשונה בחזית המערבית בצרפת נפצעתי קשה והוטלתי על ערימת מתים ליד בית החולים שבשדה. קברן שעבר ליד, העיר לחברו: "הברונש הזה עדיין חי!" הם השקו אותי תה והעבירו אותי לטיפול הרפואי. עשר שנים לאחר מכן הייתי ציר שמרני בפרלמנט הבריטי!"

פתרון חידון בלשי 4

כאשר הרים החוקר את הסמיכה וראה את הפצע בזהב האשה הבין מיד כי לפניו מעשה רצח — לא התאבדות. כי אילו התאבדה האשה לא היתה יכולה להתכסות לאחר שירתה את עצמה בלבד. בין הקוראים ששלחו תשובה נכונה זו זכה יובל חנקין מקרימה כסימה לאילת.

תשבץ 96

לאחר תשבץ הפסוקים והבטוים, בניש יצחק לבני עירך מדור התשבץ, תשבץ שני העוסק בנושא מיוחד — תשבץ ישובים בארץ.

מא וז: (1) תשובת הראשון בעמק החולה: (1) ישוב עיר שהתנהל בבית-נטיף אשר בהרי יהודה: (2) מחצית מרות: (11) נור: (13) איבר כולל: (14) זר: (15) שבעה ש' ברזל על הלון: (17) כשט לאות: (19) בתוכו: (20) צורה: (22) ישוב על שם חנה כוש: (25) מריאת כאב: (26) אישיות דרום-אפריקנית: (27) מנדולי הקיבוץ צים בארץ: (30) מושב בן ייח' בשרון: (32) כסי לבית: (33) נרו יאיר: (31) עיר ישראלית יפה (רית): (36) מטמח למאור: (37) מנדולי קבוצי השומר הצעיר: (39) שם כולל לעפרות המופקות מן הארמה: (41) על שמו בן הכהן דן: (42) מורד: (44) קבוצי השומר-הצעיר שפרש ממנו עשרות קומוניסטים: (46) מנהל משרד הנוער והתעורבות: (48) יוש: (50) קול חור: (51) הניע לקיצו: (53) מושב בדרום יהודה המיושב ע"י חילים משוחררים מהצבא הבריטי: (56) יחידת מדה קדומה: (57) מלת הנבלה: (58) מקום מקדש יהודי במצרים: (59) קבוצה שנוסדה בימי המערכה: (60) מראשוני ישובי "חומה ומגדל" בעמק הירדן.

מא ונד: (1) מושב של עולי בורדיסטרן בגליל המערבי: (2) לחם: (3) ישוב וישראלי בעבר-הירדן המזרחי: (5) לשכה: (6) קבוצי שם יוצאי פלמ"ח בגליל העליון: (7) מראשוני הצינים הסוציאליסטים: (8)

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
	19		18	17		16		15
		24		23	22			21
	28		27			26		25
	33			32		31	30	29
		38		37		36		35
	43	42		41		40		39
	47		46		45		44	
				52	51		50	49
		58		57	56	55	54	53
				60				59

פתרון תשבץ 95

מא וז: (1) להבה: (4) ציר: (6) חלאה: (10) כבל: (11) נמיש: (13) ציר: (14) נא: (15) מנדריין: (17) פנ: (18) יתרו: (20) מרי: (23) יוסלה: (25) לר: (27) רש: (29) יח: (30) איכות: (32) פלוגה: (35) נר: (36) לי: (37) רי: (38) מעילה: (41) אדרת: (43) ספיר: (45) מס: (46) משמחן: (49) כס: (51) סנס: (53) חוסן: (54) דממה: (56) חץ: (57) אנדה.

מא ונד: (1) לבן: (2) הבאי: (3) בל: (4) צמר: (5) ריר: (7) לץ: (8) איפה: (9) הרג: (11) ננוסיה: (12) שיר: (15) מרי: (16) נילי: (19) תו: (21) מוק: (22) חרפה: (24) לה: (26) נתין: (28) שש: (30) אדיפון: (31) ול: (33) ורד: (34) נורס: (35) נע: (39) לפת: (40) ה: (41) אמנם: (42) תשיח: (43) רביד: (45) מבר: (47) מוח: (48) רשיף: (50) קמה: (52) שם: (54) מנ.

סרטים

„אנשים וצילילים“

סרטים רציניים על מוסיקה רצינית ועל מוסיקאים רציניים נדירים כמו בשר צלי במדינת ישראל. הסרט המוסיקלי המצוי הוא לרוב ביוגרפיה מאד רומנטית על קומפוזיטור אורח-שער המחבר את הסימפוניה הראשונה שלו בלילה אחד, לאחר פגשו את נערתו ואת הסימפוניה האחרונה, הגדולה ביותר, הרומנטית ביותר והארוכה ביותר בלילה אחד, לאחר שנערתו נוטשת אותו להנשא לבורגמייסטר.

אנשים וצילילים רחוק מאד מן הסוג הזה של סרטים והוא בא כמשכר רוח מרעננת, אף-על-פי שאין לו מרעל עליו שהוא גדול או מוצלח לחלוטין. הוא מראה את עבודתם של חמשה מוסיקאים ידועים: ארתור רובינשטיין, ז'אן פירס, נדין קונר, ישה חפץ, דימיטרי מיטרופוליס, לעתים גם מצייץ אל תוך חייהם הפרטיים.

הפסנתרן רובינשטיין נראה יושב באולפן, מאוין להקלטה שזה עתה בצע. לאחר מכן הוא נותן רסיטאל קצר של מספר יצירות ידועות והצופה מורשה גם לראות אותו משחק עם ילדיו. קטעייהם של הסגור פירס והסופרן קונר פחות מוצלחים: הם שרים מספר אריות בסגנון מאד תיאטראלי, היוצא דופן מרוחו הכללי של הסרט. לעומת זאת הפרק אודות הכנר חפץ הוא מצויץ; ניתן מושג מדויק מן העבודה המרובה שבלעדיה כל גאוניות היא בבחינת כלי שאין לו הופכי. ביחוד טובה תמונה המראה (בתנועה מואטת) את חפץ מבצע קטע וירטואוזי קשה במיוחד. המנצח מיטרופוליס מתגלה, בחלקו האחרון של הסרט, לא רק כמוסיקאי מצויץ, אלא אף כאדם מעניין, בנצחו (בחזרה) על התודות הפילהרמונית בניו-יורק.

הסרט הפשוט הזה מוכיח מה אפשר להשיג כאשר מוקדש יותר מן המוסיקה עצמה מאשר לפספוסים סביבה ואודותיה. הגישה היא מקצועית, הצילומים והתאורה טובים. כיואת לסרט מוסיקלי, הקלטה הקול בסרטו של הבמאי אירבינג רייס היא לא רבה והיצירות, משל מנדלסון, שופן, מאירבר, ליאונקאבאלו, דוניצטי, בך, דביסי, ויינאבסקי, פגניני וליסט עשויות להרהיב את אזנו של כל חובב.

„סוס העץ“

כבכל מלחמה, גם באחרונה, היו כמה מבצעי בריחה יוצאים מן הכלל ממחנות של שבויים. כשם שאחרי המלחמה הראשונה נוצרה ספרות שלמה על מבצעים אלה, כן חזר באנגליה, שם אפילו נוסד מועדון של „בורחים“, יצאו מאז סיום מלחמת העולם השנייה, ספרים רבים על פריצות ממחנות שבויים, מבצעים של יחידים ושל קבוצות שלמות. אולם מכל מה שנתפרסם עד היום אין מעשה שישווה להרפתקת סוס העץ, שגרשמי בספר עליידי איש הראף אריק ויליאמס.

מחנה השבויים סטאלאגלופט 3 בגרמניה מיועד לטייסיס בריטיים. זה היה מחנה שמור היטב. והגרמנים, בידועם את חולשתם של שבויים לחפירת מנהרות, הרחיקו את הגדר מן הצריפים. אולם השבויים מצאו צעה. עשו סוס עץ, אותו מכשיר טרפיצי המוכר לכל מתעמל, הוציאו אותו אל החצר והיו מדלגים ומקפצים עליו כל היום. הגרמנים הביטו באנגלים המשוועים, משכו בכתפיהם וחיכו בכניסול. כיום, בתוך הסוס ישב שבוי והחל בחפירת מנהרה. החפירה

נמשכה חודשים רבים אבל עלתה יפה ומספר שבויים נמלטו בה.

זהו נושא מצויץ לסרט ואמנם, בחלקה הראשון, המראה בצורה פשוטה את החיים במחנה השבויים, החפירה והבריחה, התפר קה הבריטית סוס העץ מלאת ענין ומתח. ברם, חלקה השני, הדן בהרפתקאותיהם של שבויים מבין השבויים, פיסר (ליאו ג'ון וג'ון אנטוני סטיל), כיצד נחלצו מידי הגרמנים הגיעו, הודות לעזרת פועלים צרפתים, לי קופנהאגן ומשם לשבדיה, מהנה ירידה מסוימת ביחס להתחלה. הבמאי ג'ק לי והשחקנים (ביניהם גם דוד טומלינסון וז'אק ברונוס) לא הצליחו לשמור על המתח, העניין פג, וההזדמנות להפיק סרט כמעט חשוב מוחמצת.

משעשעת אין דומה לה בשנים האחרונות, והתסריטאי אלברט מנהימר והבמאי ג'ורג' זוקור העבירו אל הבד את המחזה כמעט כמות שהוא (פרט לכמה שורות „חרפות“ שנמחלו במים) וסמכו על השיח של קייגן ומשחקו של הולידיי. הם לא טעו בחישוב. הארי ברוק (פול דאגלס), ברנש שהתערער ממקומו וממכר בגרוטאות מגיע לזאב שינגטון כדי לשחק כמה חברי קונגרס שיצאו ביעו לטובת חוק מסוים, העלול להביא לו תועלת מרובה, אתו באה פילגשו, בילי דון (ג'וני הולידיי), רקדנית לשעבר. בחזרה בעלת סכלות יוצאת מגדר הרגיל. כיוון שבילי עולה לביתו את ברוק בפני ילדיו חברי הקונגרס, הוא משלם לעתונאי שמאלי, פול

ג'וני הולידיי, ויליאם הולדן („רק אתמול נולדה“) הפגוש למדה יותר מדי

„רק אתמול נולדה“

מחזהו של המחבר-הבמאי גארטון קייגן, רק אתמול נולדה, היה מרכז ההתעניינות ב-ניו-יורק חודשים רבים (הוא הוצג בברודוויי 1642 פעם), במידה רבה בשל משחקו של ג'וני הולידיי בתפקיד המרכזי: פילגש חס-רתיש של מיליונר חסר-מצפון. ג'וני קב לא את התפקיד בדרך מקרה, לאחר שנתברר לקייגן ששחקנית אחרת (ג'ון ארתור) לא תוכל להופיע בדמות שנכתבה כמעט במיוחד עבורה. היה ברור שלאחר שהמחזה יסחט את הפרוטה האחרונה שתנתן להסחט מכסי הניו-יורקים, יוסרט. היה ברור גם שתפקידה של ג'וני הולידיי ימסר לשחקנית קולומביה ריטה היינורט; מפיק הוליווד מפורסם מים לשימצה עקב טטומים המוחלט בכל הנוגע לחלוקת תפקידים. אולם ריטה הייתה עסוקה בענייני אהבהבים והתפקיד נמסר שוב. בלית ברירה, לג'וני הולידיי, היא קבלה את פרס האקדמיה (אוסקר) עבור משחקו.

רק אתמול נולדה אינו יותר מאשר מחזה משעשע. לעתים הוא מבריק משהו, לעתים הוא זול. קייגן יודע לבדח והוא עושה זאת בקלילות רבה, שזור בעלילה קצת ציורית כזו להעליף עפר בעיני הצופים, שיחשבו שקומדיה רצינית לפנייהם. אבל כקומדיה

ורול (ויליאם הולדן), שילמד את בילי דבר או שניים. פול עושה זאת ברצון, למד או תה גם להבדיל בין ימין לשמאל. עד מהרה הופכת בילי לאוצר בלום של ידיעות וחוצה-פה, מטיחה בפניו של ברוק מלים כמו „פא-שיסט“ ואחרות, נעימות פחות. בסופו של דבר היא נוטשת אותו, מסתלקת עם העתונאי, אי, לאחר שקצצה את כנפיו של ידידה לשעבר.

כדי לשחק נערה מטומטמת, יש צורך ב-שחקנית בעלת שכל רב. ג'וני הולידיי היא ללא ספק כזאת. הדמות שהיא מגלמת בכש-רון יוצא מגדר הרגיל אינה משעשעת בלבד, אלא אף נוגעת אל הלב. אין ספק שג'וני שולטת בסרט מראשיתו ועד סופו, עובדה המאפילה במידת מה על הישגיהם של דאגלס והולדן, שניהם שחקנים ממדרגה ראשונה, המדגימים משחק מצויץ.

בקצרה

„גבורי האוקיינוס“. צילומיים מצוינים אבל עלילה ילדותית בסרט בית-העמי עם ציר ללת מלאה גבורים: ג'ון וייק, פטרישיה ניל. „עלי אדמה“. מה שקורה כאשר שני מלאכים מתערבים בחייהם הפרטיים של זוג נשוי העומד על סף הגט. קליפטון ווב.

רמאים בע"מ

עורך-הדיון אדרי, בעל-ההון רזילי, איש-הבורסה לילינבלום („אני לא מרחוב לילינבלום, אני עצמי לילינבלום!“) והפקיד ה-ממשלתי הגבוה חלמיש שותפים לקנוניית מכירת קרקעות בה כל צד מרמה ומשחז את השני חליפות וכולם יחד את המדינה ואת איש העסקים רוזנברג.

השחקן והמחזאי מרדכי הרצגש, מוויטיקי גודר העבודה, המחפש, עדיין, אחר הסוב במדינה, מזומן, דרך מקרה, לפני הקפה צנוע בו נפגשו חמשת השותפים, תמה על סעודתם הבלתי-צנועה („עוד חמישה שניצ-לום וינאיים, עוד חמשה עופות צלויים, ויס-קי! ויסקי!“) אך וכה, יחד עם זה, למתן מיוחד: רוכל נודד, לשעבר חימאי, הצטרף כהרגעש על הימים שעברו („בתים קטנים, דלתות פתוחות“) והמציא גלולה המחיבת כל אדם שבולעה לגלות את האמת אשר עמו. הרצגש זכה בקופסת תופיני שוקולדה המסווים את הגלולות והחליט להשתמש ב-הם בהזדמנות הראשונה. היא לא איחרה לבוא. גם חלמיש וגם אדרי („אלכס ממוזר“, ששיגע את הנערות בגודר העבודה) מתגלים כחבריו מלפני שנים והוא הוזמן לבית אדרי, למסיבת יום ההולדת של אשתו.

אמת ל-90 דקות. האוירה המהודרת של בית אדרי (בו „מגללים באלפי לירות כמו שאני (הרצגש) מגלגל בפילה“) התגלה הי מחול ללירה שגור אחריו תרמיות כספיות, בגידות נשים בבעליהן וגם הפרת האתיקה המקצועית של רופאים.

קרבתו הראשון היתה עוזרת הבית מול (המפרנסת את משפחתו בעבודה, כי „אבא שלי עושה ילדים והם עושים לו כסף“). התוצאה המיידית: מול עשתה את שהיה עם לבה לעשות זמן רב. היא הכתה בתענוג רב, על קרחתו הורודה של אדרי; ירקה לתוך בקבוק הויסקי שהגישה לאורחיו.

לאחר מכן נפלו כל האורחים קרבן לתו-פינים, גילו את האמת המרה: לילינבלום, איש הבורסה, סיפר, בין גירוד גבו לריקוד „סהר לבנו“, את תכני חבריו, סווי, אשתו הצעירה של רזילי הזקן, כינתה אותו כתרס, גילתה לו כי נישאה לו בגלל כספו, בגדה בו עם עורך-הדיון אדרי, חבריו לעסקים. סווי גם הסבירה למירה-לה, אשתו של אדרי מדוע בחר בה בעלה במקומה („ריח בית קברות נודף ממנה“).

אחר וידוי כללי והכאת-על-חטא מאחדת נקרא מבקר המדינה לרשום דו"ח על התר-מיות. בינתיים הוזמן, עליידי גשותיהם של הרמאים, הרופא ד"ר שלומי (לונדון), המב-זה את מקצועו עליידי דרישה למאות לירות שכר-טירחה עבור הזרקת מים מזוקקים, אך מגלה את חרפתו ברבים אחר לעיטת תופין הפלאים.

כמובן שאין כוח פעולתם של התופינים יפה אלא לתשעים דקות וכשהופיע מבקר המדינה חזרו בהם כולם מווידיהם מלבד הרופא (שטרם בילה שעה וחצי תחת האש-עת התופין) שרשם דו"ח ההאשמות האיש-יות. ד"ר שלומי המסכן נחשב כאדם שנש-רפה דעתו, מבקר המדינה קרע את דו"חו וברגע האחרון הספיק הרצגש לחטוף את סלסלת התופינים מידיו פן יטעם וגילה גם מבקר-המדינה בעצמו דברים שהשתיקה יפה להם.

• זה היה בתל-אביב — מאת: יהושע בריינס — ההצגה: י. אוקסנברג — הצייר: רת: ג'ניה ברגר — התפאורות: י. רוזני בלום.

מאמיה בעתיד

מזל טוב מזוויין. בקטרקט בריטי באזור תעלת סואץ מתכוננת גלידי מקדונלד של הא. ט. ס. (למעלה) לטכס נישואיה עם סגן פרנק ג'ורדן של חיל האוויר המלכותי שנערך בכנסייה האנגלית באיסמעיליה. כדי לחסוך כוח אדם הוטל על שני השוטרים הצבאיים (למטה) תפקיד כפול: שמירה על הזוג המתחתן ופחיתת חוזה הנשואין כעדים.

הפגנה רטובה. גם באתונה השתמשו השוטרים בצנורות כבאים כנשק. ההדמנות לכך ניתנה להם על ידי סטודנטים שהפגינו בעד סיפוח קפריסין (השייכת לבריטניה) ליוון.

משך שבועיים חיכה האפנדי הנכבד לתשובה וכאשר באה, לא סיפקה אותו כל עיקר. התשובה לא הכילה שום דבר מעשי מלבד ההודעה כי „הבעיה עודנה בחקירה“. כעבור שבוע שוב פנה סר לימן אפנדי לשר הפנים בבקשה לתשובה ברורה. „מה הקושי כאן?“ הוא שאל. „האם כל המנגנון האדיר של שר הפנים אינו מסוגל להשיב כן או לאו על שאלה כה פשוטה?“

שר הפנים הצטדק, ביקש שהות לעינות כיון שהוא עסוק מאד בהתפתחויות האחרונות באזור התעלה. אך הדבר לא מצא חן בעיני סולימן שהתעם: „מה הטעם להיות כל כך עסוק עם האויב שבחוף (האנגלים) בזמן שאנן בתוכנו, נמצא אויב עוד יותר מסוכן?“

התערב אחד הנבחרים: „אויבת, לא אויב!“

„על ארת כמה וכמה“, השיב סולימן.

„אתה כנראה לא נשוי. אחרת היית מדבר בפחות זלוול על הנשים.“

פליטים

האופה בנה תנור

לעובדי הסוכנויות הרבות המטפלות בפליטים הערביים יש עתה מלת קסמים חדשה: התכנית הקטנה. תכנית זו היא המצאתם של פקידים סוכנות הסעד של ארצות הברית בבירות. „מדוע“, שאלו את עצמם, „להסתפק בתכניות האדירות של ארצות הברית והמשלוח הערבות המדברות על מליוני דולרים ורבות פליטים? מדוע לא לגשת לכל הבעיה בדרך אחרת, על רמה נמוכה יותר, אנושית? ובייחוד כי? תכניות גדולות אלה קשורות בהסדר סופי בין ישראל והערבים — הסדר הנמצא עדיין רחוק.“

ואז באה תכנית יישוב הפליטים הערבים (הקטנה). לפיה תנתן עזרה לפליטים בודדים להסתדר בעצמם בכל מקום שיוכי לו. שלא כתכנית היישוב הגדולה — אשר אחד מסעיפיה קבע יישוב 30.000 פליטים בחצי האי סיני — הראתה התכנית הקטנה סימני הצלחה מידיים.

תחילה חפשו הפקידים פליטים אשר אינם זקוקים לעזרה רבה כדי להסתדר. בדרך כלל היו אלה בעלי מקצוע שכבר הצליחו למצוא מקום מגורים קבוע, החלו מתאקלמים במקומם החדש אך חסרו סכום קטן כדי לרכוש כלים או מקום עבודה.

אחד הפליטים האלה היה אופה בכפר ברר שבדרום אך לא יכול למצוא מקום עבודה בלבנון. לשם הגיע אחר שלוש שנים של נדודים. מבצעי התכנית הקטנה בחרו בו לנסיון, נתנו לו הלוואה של 35 לירות אשר בהן בנה תנור ערבי פרימיטיבי לפיתית לחם. כעבור חודשים לא היה נזקק יותר לחלוקת המזון של סוכי נדודות הסעד במחנות.

תחילה לא הראו הפליטים כל רצון להשתקם בגדר התכנית הקטנה. „מדוע“, שאל אחד מהם, „אצא מהמחנה? כאן לפחות מובטחת לי מנת קמח ושמן. יש מי שידאג כי לא אגוע ברעב. למה לי לקבל כמה לירות ולצאת לעיר? לם העיון?“

הפקידים השתדלו להסביר להם, שיכערו אותם לבסוף על ידי מתן הצהרה חגיגית כי שיקים בגדר התוכנית הקטנה אינו פוגע במאומה בזכויות הפליטים לסיוור כופי לכשיושג הסכם על מצבם (בין ישראל וארצות ערב).

המשתקעים הראשונים נרשמו, קיבלו הלוואות קטנות והחלו מסתדרם כמיטב יכולתם. התנאי שהעמידו היה המחר קבלת הסעד הניתן לשאר שוכני המחנות. הפקידים הסכימו. כעבור זמן מה הוטב מצב המשתקעים במידה שהסכימו כי יופסק להם גם הסעד מן המחנות. התוכנית הקטנה הצליחה.

או עמדו פקידים ארצות תחת שטף של בקשות לשיוקום. ליושבי המחנות נמסר להכות לימוש ההבטחות הגדולות — הם דרשו סיוור מירי.

„לא איכפת לנו אם זאת תוכנית קטנה או גדולה“, הם טענו. „העיקר שתסדרו אותנו.“

ואז שוב התעוררה הבעיה הנצחית: אין כסף. כל זמן שהתוכנית הקטנה נשארה באמת מצומצמת יכלו הפקידים לעשות משהו. אולם ברגע שתחל להיות קטנה תדרוש סכומי כסף גדולים. ולו תוכנית הקטנה לא הוקצבו סכומים גדולים.

מכער למסך החול

התרפסות מיותרות

השבוע עבר מרכז הכובד של המרחב מאיסמעיליה וטבראן לפאריס, בירת צרפת. במרכז התנהלו הדיונים בעצרת ארצות הברית ויונים אלה נערכו ועידות משנה ופגישות צדדיות אשר חשיבותן לא נפלה מזו של העצרת.

התנגדותה של ישראל לדיון במצב הנורר בצפון אפריקה לא היה בה משום הפתעה. בעיני הערבים היה זה צעד המתבסס על הגיונם הם — הקובע כי ישראל והערבים היום שני מחנות אויבים לא כל מנה משותף. בפי תועמלניהם היתה זו הוכחה נוספת לכך כי ישראל אינה מעוניינת בשום התקרבות עם הערבים.

גם הכרזתו של אבא אבן באמריקה כי ישראל אינה רואה בעין אף את ביטול החוזה האנגלו-מצרי על ידי מצרים באה לעודד דעות אלה. הכרזתו פורשה כמעשה התרפסות לאנגלים, הגבירה את הדעה כי באיבתה לערבים תתמוך ישראל במשטר קולוניאלי שהיא עצמה נלחמה בו.

מצרים

סלאח לא כובד

כאשר נפתחה עצרת ארצות הברית ייצגו לה כל הארצות חשיבות מברעת. אליה שוגרו משלחות טובי הדיפלומטים בראש שורות של ראשי ממשלות או שרי-חזון. גם מצרים ציפתה לגדולות מן העצרת, שלחה לפאריס את ד"ר מוחמד סלאח אל-דין באשא, שר החוץ החייכני שלה.

משך שבועיים ישב סלאח אל-דין בפאר רים מבלי שיעשה כל צעד ממש. המעצרת הגדולה היו עסקות בשאלות פירוק הווי, איחוד גרמניה, והדיפלומטיה החדשה בענייני המרחב התנהלה ברחובות קהיר ובאזור הסואץ. היו תקוות כי אנטוני אידן, שקיבל את משרד החוץ הבריטי מהרברט מוריסון יביא שינוי בעמדה הבריטית במצרים, ינצל את הזדמנות המצאו של סלאח אל-דין בפריס כדי לפתוח במשא ומתן לחיסול המאורעות במצרים. אולם תקוות אלה נתבדו. אידן נפגש עם אציוסון, לחץ את ידי ושינסקן, נאם בפני העצרת וחזר לאנגליה כלעופת שבה מבלי שישכבד את סלאח אל-דין במגע דיפלומטי או כל מעג אחר.

מדי יום התקשר סלאח אל-דין עם קהיר, קיבל ידיעות על הנעשה שם, על תוכניות הממשלה. כאשר נערכה ישיבת הממשלה שהחליטה על מהותה השגריר עבד אל-פתאח עמר באשא מלונדון, הותקן מכשיר רדיו-טלפון בחדר הישיבות על מנת לאפשר לשר החוץ להשתתף באופן פעיל בוועידה.

מיד עם קבלת ההחלטה שיגר סלאח אל-דין הזמנה לכל נציגי מצרים באירופה, הוסיף בכך ועידה לבליל הוועידות של פאריס. שלושה ימים דנה הוועידה בהתפתחות האחרונה ביחסים בריטניה-מצרים וקבעה קו ליחסים בעתיד. אולם ברור היה כי שום תוצאה ממשית לא תבוא מועידה זו.

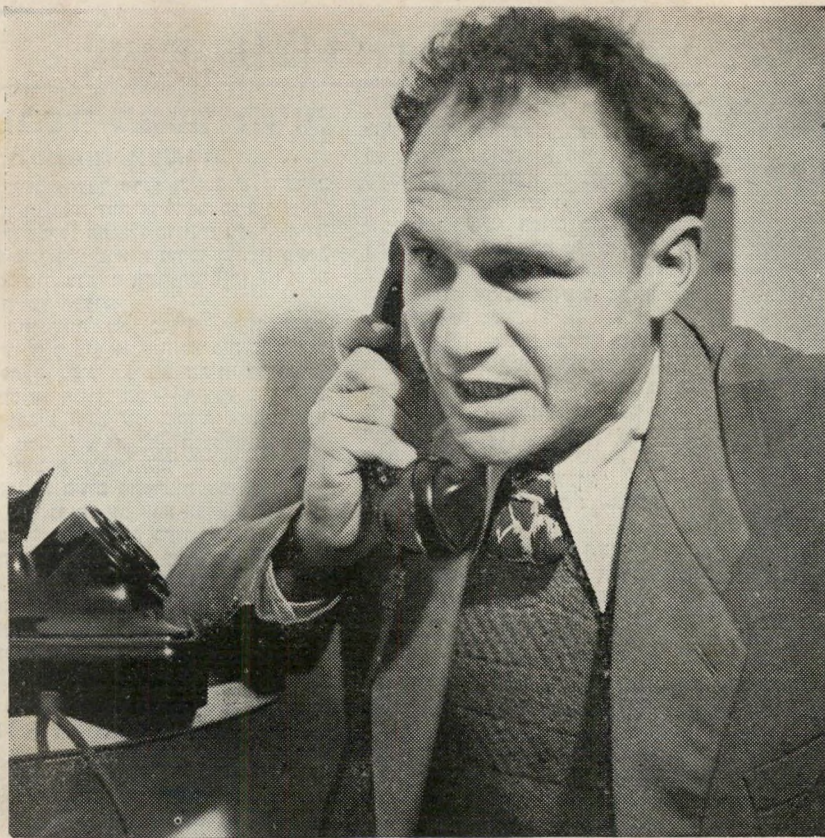
עד אשר לבסוף חזר אידן לפאריס. הפעם היה מוכן להפגש עם סלאח אל-דין. העתונים ניפחו את הפגשה, הפיצו שמעות שישלחו — ללא כסף — את הסיכסוך.

אולם חיש מהר נתבדו השמועות — מצרים אינה יכולה לקבל את הצעות בריטניה. הסיכסוך ביניהן עומד בתוקפו.

„אתה לא נשוי!“

סולימן עבד אל-פתאח אפנדי, חבר בית הנבחרים המצרי, הוא איש מעשי מאד. כאיש עסקים ותיק הוא אוהב לחזור על הסיסמה „עסקים כרגיל“ ונמצא תמיד בין הראשונים להעלות שאלות קטנות לאחר הסערת הגדולות של בית הנבחרים. בעיניו אין מאורע כה חשוב שהוא יכול להפריע למהלך החיים הרגילים ולבעיות יום יום.

גם מאורעות הסואץ האחרונים לא גמלו אותו מהרגליו. שעה שכל שאילתות חבריו לשר הפנים דנו במעשי האנגלים ובחוסר תגובה מספקת של ממשלה המשיך סולימן אפנדי בדרך, הגיש שאילתה לפואד סראג אל-דין, שר הפנים, על נושא שאינו קשור לאנגלים או לשאיפות מצרים בסואץ ובסודאן. „האם נכון הוא כי אשת סגן מפקד אגף המבצעים היא הצבא המצרי היא יהודיה וחברה לשעבר של ארגון ההגנה הציוני?“

האצטאט הניירות הפזורים

מאת פיליפ טימרי

מבוצע על ידי שחקני תיאטרון זירה: משה גולן, מרים ביתן, יהודה פוקס, גדעון מור.

"בערב מטונף כזה" אמר לי ידידי החוקר בהעיפו מבט זועם אל החלון, "יש רק צורה אחת לבלות: אצל חבר, ליד תנור חשמלי, עם כוסית קוניאק ביד".

בחוף תופף הגשם בקצב שגעוני על שמשות החלון. זה למעלה משעתיים שהגשם ירד בלי הרף והרוח שרקת מסביב לבית. מוגתי לחברי עוד כוסית קוניאק וחכיתי בסבלנות שיתחיל באחד מסיפורי המרתקים. ואמנם, כעבור כמה דקות הוא פנה אלי:

"אתה יודע מה? מזג אוויר. זה, מזכיר, לי מקרה. שארע במשרד. חברה למכירת קרקעות בתל-אביב. בתחילה חשבתי שזה עניין מסובך באמת. לא חסר לי כלום — שני שותפים יריבים, מזכירה, כסף, מעילות, חשדות — הכל. אבל בסוף טעות שטותית קטנה גילתה את הכל."

האצתי בידיוי שים-ליך את הסיפור. הוא לגם מן הקוניאק, הרהר מעט והתחיל:

בערב גשום צלצל בבחלה אברהם מרקוס, שותף בחברה למכירת קרקעות: "אני נכנסתי עכשיו למשרד שלי. הכל פרוץ. הניירות פזורים על השולחן, הקופה נפרצה גם כן וחווה סודי בינני ובין חברה אחרת נגנב!"

ידידי יצא למקום במצב רוח ירוד מאד כי לא אהב להרטיב בגשם. במשרד, בקומה השניה בבניין מרכזי, מצא את מרקוס שהראה לו את אי-הסדר השורר בחדר, מנעול הקופה הפרוצה והתיקים שפוזרו בחפזון.

"הגעתי כרגע ישר מחיפה במכונית. מעולם לא הייתי מצפה להפתעה כזו!"

"במי אתה חושד?" שאל החוקר. "אין לי מושג. על היום החווה ידעו רק שני אנשים מלבדי במשרד זה: שותפי יחיאל שמיר ומזכירתנו ירדנה שפילמן."

"טוב. טלפן להם שיבואו הנה מיד."

כעבור כמה דקות נכנסה עלמה צעירה, כולה רטובה מן הגשם. בראותה את הנניי רות הפזורים נעצרה בתמך הון: "מה קרה כאן?" היא שאלה.

"זה לא מעניין", השיב החוקר. "העיקר ספרי לי מה עשית אחר שגמרת את ה'עבודה'."

"שום דבר מיוחד. נאלצתי לחפש מחסה בכניסת-בית משך למעלה משעה מפני ה'גשם. אני רק הספקתי להגיע הביתה כשמר מרקוס צל."

באותו רגע נכנס ברנש בלי מעיל ופנה לחוקר: "אל תאמין למה שיאמר לך."

הוא הגנב. אני לא יודע כלום מכל העניין הזה. אני חף מפשע!"

"סלח לי אדוני", הפסיקו החוקר, "אבל מי אתה?"

"זהו שותפי, יחיאל שמיר", השיב מרקוס.

פתאום בא לחוקר רעיון: "אני רוצה קודם לשאול את שומר הבית. אולי הוא ראה אם משהו נכנס. איה שומר הבית?"

"הוא עומד בחוף", ענה שמיר. "ראיתי אותו ליד המכונית של הגנב הזה! הוא צעק בהצביעו על מרקוס. ואמנם מצא החוקר את שומר הבית, כולו רועד מקור, ליד מכוניתו של מרקוס. "אני מצטער מאד אדוני", הוא הודיע, "אני התחלתי לעבוד לפני חמש דקות בלבד. לא ראיתי שום דבר מיוחד."

החוקר התבונן סביבו, נעץ מבטו באחד משלושה מלוויי. "אחד מכם גנב את החווה", הוא קבע בבטחון. "זה ברור כשמש."

מי היה הגנב? דפי מה קבע החוקר כי הפתרון ברור כשמש? אם מצאת את ה'תשובה' שלחנה אותה, בציין רוף תלויש למערכת העיתון הזה, ת.ד. 136, תל-אביב עד יום 5.1.52. על המעמפה יש לציין "חידון בלשי 5". בין כעני הפתרונות הנכונים תוגרד טיסה דאית.

תלוש

חידון בלשי מס. 5

השם

הכתובת